

Läinud nädal.

Mits Genfi protokolli läbi lullus. — „Ei ole aeg kottupõrgete lahendamiseks rahuliseks teel.“ — Inglismaa plaanid S. N. W. Liidu Euroopa ajumaaks muutmise suhtes. — Kolmikülit S. N. W. Liidu vastu. — Coolidge küüsaamine ja selle põhjuste. — Kuidas Borah S. N. W. Liidu tunnistamise eest võitleb. — Mahalaistmised Hales ja selle tagajärjed presidendi valimiste päale. — Inglise fassistide tegewus. — Walitus on fassistid oma kaitse alla wõtnud. — Enneolemata ulatamusega lofant Rootsimaal. — Walitus toetab ettevõtjaid. — Fassistlikkude organisatsioonide lagunemine Itaalias. — Streigimad 100.000 metallisti. — Esmene hoop kodanlusele wiimase kolme aasta jooksul. — Poola piiri küsimus. — Mits Inglismaa Poolamaad ei toeta.

Rõndanimetatud Genfi protokolli (i. o. Rahwasteliidu protokolli) wahelkohtu, sõjariistade wahendamise ja julgeoleku kindlustamise kohta) on lõpulikult maha maetud. Rahwasteliidu nõutogu 33. istangul oli Inglismaa esitaja, välisajade minister Chamberlain, selle protokolli vastu ja selle tõttu on kottulepe protokolli suhtes tühistatud.

Dma eitava seisukoha põhjust protokolli suhtes wäljendas selgelt nii Chamberlaini ise, kui ka teine silmapaistew diplomaat lord Cecil. Nad ütlesid mõlemad kategooriliselt, et ei ole weel aeg jõudnud wahelkohtu tarwitamiseks rahwasteliiste kottupõrgete puhul. Teiste sõnadega — kõiki mõtete lahkiminekuid riikide wahel tuleb otjüstada sõjariistadega. Inglise imperialistide seisukohast tuleb tegea uute sõdade vastu ette walmistada ja jutuaamine rahua ajajadest on praegu mõiteta.

Ja mitte ainult Inglise imperialistide waatekohast. Kuigi Prantjuumaa protokolli poolt oli, kuid Prantjuu ajaleht „Temps“, kes wäljendab wälisministriurumi waateid, kirjutab nüüd, et protokoll oleks loonud neile, kes sellele alla kirjutaks, „kohustused, mille tera mõis sihitud olla S. N. W. Liidu waetu.“ Ja aruajadam, et see tera ei oleks olnud mitte sõbralik jutuaamine S. N. W. Liiduga, waid see oleks olnud imperialistide täatide tera.

Selles „teras“ keisraski Genfi protokolli siht. Selles leidusid aga jarnased ettewaatamata laused, nagu „wahelkohtus“ ja „sõjariistade wahendamise“. Seepärast maetigi see õnnetu protokoll ja selle ajemel walmistatakse nüüd uut kapitalistlikkude riikide liitu, kus juttu ei tehta enam sõjariistade wahendamiseks, waid ümberpöördukt — sõjariistade jõudude koondamiseks S. N. W. Liidu waetu.

See liit loodakse „kindlustamise lepingu“ näl, mille pääajaniitkudeks oleksid Inglismaa, Saksamaa ja Prantjuumaa. Selle liidu sihtidest kõneleb awalikult Saksia rahwasteliiste häälkandja „Kreuz-Zeitung“, kes kirjutab, et Inglismaa on wälja mõitelnud Euroopa juuremate riikide koondamise plaani „wõitluseks enamuse vastu“. Selles, — ütleb ajaleht — peitub pääpõhjus, mits Chamberlaini uui tuline Inglise-Saksia-Prantjuu kindlustuse lepingu pooldaja on. Tarwis, — jatkab ajaleht,

— Wene maa-ala uuesti Euroopa riikide mõju alla tõmmata.

Kiituiji ei seija asi mitte kindlustuses. See on ainult sihidis, mille all uut sõjakäiku S. N. W. Liidu vastu sepihetakse. Selle sihiks peawad olema „Wene maa-ala Euroopa riikide mõju alla tõmbamine“, i. o. S. N. W. Liidu muutmise wäljamaa kapitaalil ajumaaks.

Enneolemata poliitiline standaal siindis Ameerikas, kus president Coolidge oma meesi pääprofuröröiks tahtis panna, keda aga senat kiinitomata jättis. See oli omapärane wägipulga wedomine, milles tooniandjaks S. N. W. Liidu tunnistamise pooldaja senator Borah oma mõtteolalisetega oli. Wiimane teatas awameelselt, et tema rühm on presidendi ettepaneku vastu ainult seepärast olnud, et president küllalt energiliselt Wene küsimust ei lahenda. Ja presidentil ei jäänud muud nõu üle, kui tagasi wõtta oma kandidaat ja panna jarnane ette, keda senat vastu wõtab. See tähendas otjetohe uialdamatuse awaldamist presidendile. Et president oma kandidaadi tagasi wõttis, näitab, et tema enefe tõsiest seisuforraft aru saab. Seda kriipsutab alla weel see, et ta pääle kottupõrkamise senator Borah oma juure kutsus ning sellele joowitas ennast „mõistlikult ülewal pidada“, mille pääle wiimane wastas, et president peaks ka tema vastu ennast mõistlikult „ülewal pidama“ ning teda S. N. W. Liidu küsimuses toetama.

Saksamaa fassistid on „otjüstawalt“ wälja astunud. Weresfaun Hales, kus 17 töölist tapeti, on seni ennetuulmata tegu, sest lastmine tööliste pääle siindis ilma mingisuguse hoiatusea ning finnis ruumis. See tõgolu näitab weel tord, mis, suguse keemisepunktini on jõudnud kodanlus, et wõitluses töörahwaga enam mingisuguseid abinõusid ei wali. Kodanluse sihiks oli kommunistidele enne presidendi walimisi hoopi anda, kuid tõeliselt andis Hales weretöö hoobi kodanlusele ene-ede. Seda peawad tõendamata iigi kodanluse truimad teenrid sotjid, tähendades, et mahalaistmised Hales kommunistide poolehoidu kahtlemata juurendawad.

Wiimasel ajal on pääb tõsima hakanud ka Inglise fassistid. Esmene awalik wäljaastumine eht pinna katsumine siindis kommunistliku partei tegelase sm. Politi

Mus elu wõrsus.

Märtil algul oli Moskwas põllumajanduse kollektiivide üleliiduline nõupidamine. Ule tugu Liidu ilmusid kollektiivide ja kommunaade esitajad, et seletada, mida on nemad juba saavutanud, kuulata wastastikuseid kogemusi ja tähendab: ära edaspidist arenemise teed. Üllatõudud pilbil on saaditud omawahelisel nõupidamisel 3. nõutogude majas.

„ülelõõmisega“. Seni tegutsesid fassistid ainult oma ridade toondamise alal. Nüüd tehti siis esimene „katse“ ning selle katse järelbusele wõimwad fassistid nüüd julged olla, et walitus neid toetab. Walituse wastus arupärimise pääle parlamendis oli piltlikult tunnistuseks, et walitus fassiste oma kaitse alla juba wõtnud on.

Rootsi töölistel tuleb raskest katsumise-tundi üle elada. Tööliste äärmine wilets seisuford siindis neid ettevõtjatele terve rea majanduslikke nõudmisi ette panema, mille pääle wiimased lofantiga wastasid. Lahti lastud on 160.000 töölist, arw, mis wäljale Rootsimaa kohta õige suur on.

Waatomata, et töölistel oma nõudmisi äärmiselt wahendasid, ei taha ettevõtjad neist nõudmistest midagi teada, waid walmistawad omalt poolt uusi tingimusi, mis pahemad senistest. Et walitus ettevõtjate poole hoiab, töölistel aga pikemaajalist lofantu vastu panna ei suuda, siis on wõimalik juba ette aimata, kuidas see lofant lõpeb.

Lagunemine fassistide hulgas Itaalias areneb piltlikult, kuid järjekindlalt. Proletaarlik ollus, kes ennast alguses fassistidest taaja tõmmata lastis, lõõb neist itka rohkem ja rohkem lahti. Kõige paremaks näituseks on siin metallistide streik. Alguks puhkes see lahti ainult mõnes juuremas ettevõttes, kus töölistel nõudsid: tööpalk peab wastama praegusele elukallidusele, tiititõõde hinda tuleb tõrgendada ja tööliste lahtilastmise korral tuleb neile lahenädala palk ette maksta.

Et ettevõtjad neid tingimusi vastu ei wõtnud, siis algas streik, millega ühinesid ka kõik töölistel, kes seijawad fassistlikkude ühijustes, minnes seega vastu oma juhtidele, kes nõuawad streigi mahasuru-

miseks tarwitusele wõtta kõige otjüstawamaid abinõusid. Samal ajal peawad juhid läbirääkimisi ettevõtjatega, et need kottu lepiks fassistlikkude töölistega ning neid oma juure tööle tagasi wõtaks. Praegu on raske ettekuulutada, kuidas streik lõpeb, tõgolu on aga see, et praegune metallistide streik pööret tähendab Itaalia töölisteliitumises, kes pääle kolmeaastast waikust otjüstawalt on astunud wõitlusele kodanlusega.

Poola wõimumehed elawad praegu ärewaid päewi üle. Omal ajal haaras Poola Saksamaa tiitjelt maalahmata ära, mille kaudu ta mereni pääsis. See maariba on tuntud Danzigi korridoori nime all, wiib kiiluna Poolamaa Balti mereni. Et elanikkude enamus siin aga jatslased on, tekkisid järjeft rahutused, rahulolematused, õõrumised. Et korridoori mõlemad seinad Saksamaad kujutawad, siis ei ole Poola seisuford selles korridooris kuigi kindel. Poola walitus nägi ära, et siin warem wõi hiljem kottupõrge wõib juhtuda ning pööras kiitlaste poole, et need Danzigi korridoori lõpuliselt temale finni-tassid. Silmapilt oli selleks aga halb walitub — juft see aeg, kui Inglismaa kolmikülitu küsimuse üles tõstis, mille sihiks on Saksamaa kaajatõmbamine S. N. W. Liidu wastaliisese wõitlusesse. Loomulikult ei wõinud Inglismaa Poola nõudmist rahuldada, sest see oleks tähendanud Saksamaad enefe vastu äsfitada, oleks tähendanud kolmikülitu nurjaminekut. Seega jäi Poolamaa ütfinda, sest ka Prantjuumaa ei wõinud Inglise poliitilale awalikult risiit vastu minna.

R. I.

Parwedel.

M. Gorki. Tõlkinud P. Lindwest.

(Järg).

Mitri rääkis seda kirkliku sosinaga ja hingeldas põlglikust wihast nende werejänuliste huntide vastu.

Sergei oli jahmatanud. Waatas pärani silmil, hoides käes piipu, mõtles, waatas ümber, ja ütles waljult ja tigevalt:

— Näh, kui laseb! Kuri kah mõistab olla. Ei lugenud wist asjata raamatuid. Kes teab, millised need wõiwad olla? Noh, lase aga käia, tee minekit, muidu lähed siin hoopis hukka... Aga mis inimesed need sääl on, sääl Karkpaasis? Mungad wõi? Wõi pagana-usulised! Kuule? Mis?

Ent*) Mitri kustus sama kiirelt, kui süütuski. Ta kaewas aeruga, jõupingulusest hingeldades, ja sosistas midagi kiirelt ja närwiliselt.

Sergei ootas kaua wastust, seda ei tulnud. Ta terwet ja lihtsat loomust rõhus see sünge**), haudwaikne õõ, ta tahtis anda ise endale elumärki, aratada häälega see waikus, igapidi segada ja hirmutada se ja raskest weekogu waikust, mis pikkamööda jooksis merde. Teises parweotsas elati ja äritati tedagi elule.

Säält muud kui kuulus aga waikne ja hooletu naer, katkendid hüüdeist, mis kostusid õõwaikusse, sesse kewadöö lõhnadesse, mis aratasisid pöörase iha elu järele.

*) Aga.

**) Мрачный.

— Jäta, Mitri, kuhu sa pöörad? Wanamees hakkab jälle sõimama, — ei suutnud Sergei enam waikust wäljakannatada, nähes kuidas Mitri aeruga tarbetult wees solistab.

Mitri seisatas, pühkis higi otsalt ja tardus sesse olendisse, ähkiwa rinnaga tugedes aerule.

— Tea miks niuwahe aurikuid täna on... Mjtu tundi juba oleme jõel aga kõigest üks on vastu tulnudki.

Ja nähes, et Mitri ei mõtlegi seepäale wastata, Sergei ise seletas endale:

— See sellepärast, et laewakäik pole weel alganud. On alles algamas. Aga ruftu me jõuame Kaasani — hästi see Wolga meid wiib. Selgroog tal kangelaselik, kõik kannab ära. Mis wahid sääl? Oled wihane wõi? Mitja? Kuule!

— Noh, mis? — küsis pahaselt Mitja.

— Ei midagi, wa narr!... Mis sääl norutad? Aina mõtled wõi? Jäta see. Kahjulik see inimesele. Oh, sind tarka küll, mõtled ja mõtled aga seda ei mõistagi, et sul omal mõistus puudub! Ha-ha!

Ja Sergei, lõpetades naeru, tugewalt kõristas kurguga, ootas wahe, sättis wilstama aga katkestas selle ja hakkas eietama oma mõttele edasi.

— Mõtled! Ha! On prostoi inimestel nendega asja? Näh, waata, su isa ei mõtle — elab. Kallistab sinu naist ja naerawad mõlemad sinu üle, rumala targa üle. Nii on lood! Marial wist juba tittgi oodata. Aga ega see sinu nagu ikka saa olema. Wõib arwata, et

tuleb sama kange poiss, kui Silaan Petrow isegi. Aga peetakse ikkagi sinu lapseks. Paras sulle! Ha-ha! «Ätt» — ütles ta sulle. Aga sina pole temale ätt waid wend. Tema ätt on aga — wanaisa. Pagana tore ikka! Niisugused roojased! Aga kanged inimesed! Mis? Ons nii, Mitja?

— Sergei! — kuulus kirklik, äritatud, pea-aegu nuutsuw sosin. — Ära rebi mu hinge, ära kõrweta mind, jäta järele! Waiki! Jumala nimel palun, ära räägi minuga, ära riku mu tuju, ära ime mu werd. Hüppan jökke ja surma palt langeb sinu pääle! Oma hinge häwitan ma ise, sa ära puutu mind. Jumala nimel palun!...

Õõ waikuse segas haiglaselt winguw nuutsumine ja Mitri langes palkidele nagu oleks teda tõuganud miski raske asi, mis kukkus ülalt musta jõe kohal rippuwatest pilwedest.

— Noh, no-noh! — torises kartlikult Sergei, nähes, kuidas ta seltsimees wiskleb palkidel just kui tulistel sütel. — Narr inimloom! Narr niisugune... Oleksid siis ütelnud... Kuis sa seda, et sa seda...

— Kogu tee sa piinad mind, miks? Olen ma sulle waenlane? Mis? Waenlane? — tuliselt sosistas Mitja.

— Imelik oled sina, pojuke! Ah, missugune weider! — pomises häbelikult ja pahaselt Sergei. — Kust mina seda siis teadsin? Wõi mina sinu hinge põhja wõisin näha.

— Unustada tahan ma kõik selle, saa aru!

*) Taat, isa.

Rahvusvahemuste aktiivsete tegelaste nõupidamine.

Nende päevade sees lõppes üleoblastiline rahvusvahemuste aktiivsete tegelaste ühine nõupidamine, mis kestis elavalt kolm päeva. Misjuguist kokkuvõtteid võtsime meie jellest kõige päält teha?

Kui meie läheme asja juure praktiliselt, siis võime ütelda, et ühised nõupidamised on meil tulevikus täiesti vajavõetavad. Praegu jätavad nad aga veel palju soovida, sest palju talistab veel Wene keele puudus, mis ei lase tegelikult kõiti tööst oma võtta. Nende töö jääb sellepärast ka kiti-kitsesse, raamidesse, i. o. ei jada elavalt laboraatoristest oja võtta. Seega nägime oblasti ja enne seda kubermangu aktiivsete rahvusvahemuste tegelaste nõupidamisel, kus oli see taunis tuntuvalt märgata. See puudus on praegu veel loomulik, kuid tulevikus saame sellest puudusest üle.

Ühistel nõupidamistel on aga ka omad hädad küljed ja nimelt selles, et nendest joame üldise pilbi kogu rahvusvahemuste tööst, sellest, mis on tehtud nii ühe kui teise rahvusvahemuste keskel. Aruanded kohtadelt on huvitavamad, mitmetelsetemad, mõrbluste näol palju elavamad, kui igatüüsi rahvusvahemuste seda üffitsult teeb. Sel teel õpime meie ühifelt neid puudusi, mis meil on, põhjalikult tundma ja see kergendab teataval määral tulevikutööd.

Meil, rahvusvahemustel, kelle keskel meil töötada tuleb, on rida ka omapärast liiki tahjulikke nähtusi, mis on juurdunud aastate vältel sisse, millest on küll ka omad ajaloolised põhjused. Nad on pärit minewifust, ja nad talistawad tihti nende enestest, i. o. hullade arendamist käesolewal ajal. Jga wäärnähutje wastu tuleb mõitleda ainult kindla seisufohaga. Siin palubki rikkalik materjaali just see ühine läbiarutamine, et näha, misjuguist tagajärgi on praktilises töös saadud.

Olgu et meie ametlikkude aruannete kaudu oleme informeeritud ja kindlasti siis ka tööga seotud, kuid töö peensufeni tungida paljude aruannetega ei saa. Meil puuduvad siis ifta need elulised teated, mis kohapääll tegewuse juures on. Ja seda saame ainult ühiste koosviimistite läbi, i. o. aruannetest kohtade päält. Siis võime teha kokkuvõtte tehtud tööst ja töötada wälja ühise tööplaani, mille järele siis kogu tegewust elustada.

Mõõdunud nõupidamine oli selles mõttes kaunis asjalik. Ta märkis rida ülesandeid ära, mida tuleb tulevikus teostada. Siin oli kogu tegewus keerlemas just eluliste, i. o. agitpropaganda, fooli, poliitharidusliku töö ja organisatsiooniliste küsimuste ümber, et rahvusvahemusi rohkem sellesse tegewusesse tõmmata, kui seni oleme seda suutnud teha.

Kõigi feniste puuduste pääle waatamata peame aga tunnistama, et tööd

kohtade pääl on siiski tugewasti tehtud. Et on kohtadel juhtivate jõudude puudus, ei ole kätte saadaw igas kohas kohtade pääl kirjandust, ajalehti ja ringide juhatajaid, siis pole ime, kui mõnes kohas töö lonkab. Isegi on neid kohti, kus korralitud ruumid puuduvad.

Kõige ne. de küsimuste pääle juhtis muu seas rahvusvahemuste aktiivsete tegelaste nõupidamine tähelepanu. Need raskused tuleb kohtade pääl teistkoha kaasabiga ära võtta.

Siimene talistus, kõige libeom, peab oialt tänawu aastal mõidetud saama. Wärskeid jõudusid tuleb maale saata. Meil läpetawad rida rahvusvahemuste õvilasi förgemad foolid. Sinna hulka peame arwama Sinowjewi ütlool, kus rida uusi jõudusid on tänawu aastal tegewasse elusse astumas. Reid arwele wõttes, saaks see esimene talistus peaaegu mõidetud. Ja seda peame ka tegema. Sellega annakime kohapäällsele tööle hoopis teise ilme. Meil tuleb pöörata silmad küla poole rohkem kui meie seni seda oleme teinud!

Maa liigendab juhtivate jõudude järele. Ühinitud on waimliselt liituma hafanud ja see liitumine on juba hästi märgatav, kui wõtame näituseks ajalehtede tellijate arwu tõusu, mida iga rahvusvahemuste efitaja nõupidamisel alla kriipjutas. Ühinitud hakkawad wähenema sellesli minewifurufuwast mõjust, mis neid weel seni wõnas finni hoidis. Nad olfivad kohades teed, et fiduda ennaft käesolewa aja nõuetega, sest nad tunnewad, et nad on käesolewal ajal nõukogude korraga rohkem seotud, kui see warem oli. Ja seda ka täie õigusega, sest talumees on praktiline inimene. Siin peame meie seda tähele panema ja sellest seisufohast ühtlasi wälja minema, et aidata seda arenemise protsessi edasi wiia.

Kõige seda wõttis nõupidamine arweesse ja töötas ühise tööplaani wälja, mis annab võimalust, et nende küsimuste lahendamisele võime asuda palju wiljatamalt juba lähemal ajal.

See ühine keel ja tahtmine, mis nõupidamisel walitses, annab lootust, et tegewus wõtab kindlama kuju, nii fidene pidamises teistkoha, kui kohapäällse töö juhtimises, sest siin sai loodud kindel ühendus, millel edaspisef töös suurt tähendus on.

Reid otjufi, mis wälja töötati ja wastu wõeti, tuleb juba lähemal ajal teostama hafata. Kuidas meie surdame seda elus läbi wiia, farnafesf kujuneb ka meie tegewuse produkt. Jga aktiivne tegelane ja organisatsioon leiab tööd, mis koha pääle just kõige rohkem wastaw. Tarmilik aga on, et tööd tehtakse meie, i. o. töörahwa ühise tulewiku hääks. E. M. r. l.

Kuidas mõõdus poliit-hariduslikkude organisatsioonide hoogtöö faksnädal?

Nagu teada, pidi poliit-hariduslikkude organisatsioonide hoogtöö, mis Leninigradi kubermangus weebuarifun wälte läbiwiidud pidi saama, efimefe märtfiga lõppema. Et maa poliit-hariduslikkude organisatsioonid nii mitmetelsete puuduste all kannatawad, oli hoogtöö faksnädal just sellest ettenähtud, et neid puudusi osaltki kõrvaldada. Ühinitude hulkade ligitõmbamine ja töösümbdamine, need olid faks põhieemärti, millede poole hoogtöö pidi sihtima.

Nüüd lähememe juba märtfi lõpule, kuid hoogtöö tagajärjed on senini awaldamata ja teadmata.

Milles põhjused?

Igatahes ei saa fiin põhjufi mujalt otfida ja leida, kui ainult nende organisatsioonide juhatajatest. Kohtadelt, kus klubide ja punaste nurrkade eesotfas tõelised ja energilised feltstoonid tegelased, kes nende kätte ufaldatud afutuste töstmit hindawad, on teated olemas.

Suurem ja kaugeft suurem osa klubideft ja punastest nurrkadeft ei ole hääks arwanud fönagi lausjuda.

Kahtlemata on fiin tegemist äärmise loidusega kultuur- ja haridustöö wastu. Kuud weel enam — kuna klubi eht punane nurr afunduse ühifondliku elu korraldajaks peab olema, näitab see loibus end ka tingimata afunduse elus ülbifelt, mis aga täiesti lubamatu. Tefif küsimus: kas on farnafe klubi eht punase nurga olemasolul mingit mõtet? Jma efitmata wõime öelda, ei ole. Klubi üheks tähtsamaks ülesandeks on fidemepidamine linnaga. Wiimane asjalu näitab aga, et see tähtis ülesanne tähelepanemata on jäetud. Et aga klubi wõi punase nurga tähtsust eriti maal, afundustest keegi falata ei saa, siis ei wõi mõtetki olla nende afutuste häwitamist. Wastupidi, neile tuleb hinnaga mis tahes elu ja wärsust fisepuhuda, et nad tõesti oma otstarbe förgusele tõuseftid.

Kas ei ole jõudude koondus tarmilik?

Siljuti oli lehes wäifene märtus ülelinnalifet meestefoori organiseferimist.

Otfus on fiiduwäart ja näitab, et puudus, mis wiimafel ajal Leningradi eestlaste elus muusifalifel alal walitsenud, förd förwaldatud saab Ja tõft. Meil tuleb awalikult tunnistada, et meie kultuur-hariduslikus tegewuses muusifalifine oja tagurpidi on läinud. Kes ei mäleta E. T. U. segakoori, mida kunstilifet küljeft kaunis förgelt wõis hinnata ja mida igatüüsi alati häameelega kuulas. Pääle selle lagunemist,

See, et hoogtöö tagajärjedest kogu hoogtöö festwufe ajal ega ka fenini fefetust antud ei ole, funnib uut hoogtöö mõtet üleskerfima.

Kas ei peaks mitte klubide ja punaste nurrkade juhataste laiemaulatusliifi ümberwalimist ette wõtma? Klubi ei wõi olla nende juhitiwa mõju all, kes temasse elujõudu ei suuda anda eht koguni üskõitfiet tema pääle waatab. Üljata oleks meestfi klubide tähtsust fördama hafata. Tähenbada wõifis ainult nii palju, et kogu afunduse ühifondlik-poliitiline ja ühiftegewusline elu just poliit-hariduslikust teistkohaft ja selle tugewuseft oleneb. On seefugused ifitud klubi elu punase nurga eesotfas, fellefel igafugune algatuse ja organiseferimise wõime puudub, on tarwis uned jõud wäljatõugata.

Ei ole kahtlust, et afunduses farnafed inimesed puudufid, kes oma jõudu afunduse ühifondliku elu tõstmitest ei õhwerdaks.

Pea kõik afunduste klubid on foolide ümbruskonnas. Koolifetajate kohus oleks afunduste aktiifsemate jõudude arwelpidamine ja ühifondliku tegewuse otstarbekas arafafutamine.

Maa liigub, artab.

Luema aja tuuled on ka meie afundustesse tunginud. Jgal pool näeme uut elu, uut tõusu.

See kõik nõuab juhtimist, nõuab teenitamist. Ja ainult klubi eht punane nurr wõib selle suure ülesandega hakkama saada, pidades filmas liikumise fihti ja olles ühenduses linnaga.

Seepärast ei tohi üskõitne olla nende fuhtes, kellede käes klubi juhtimine.

Klubide ja punaste nurrkade eesotfas peawad ifitud olema, kes nõukogude wõimu poliitikaft aru saawad ja fuutelifed on seda afunduse elus teostama.

— ite —

Unustada eluks ajaks. Minu häbi... raske piin... Hirmsad olete teie inimesed! Mina lähen!... Igaweseks ajaks... Ei suuda...

— Kasi *) aga päälegi!... — hüüdis Sergei nii, et jõgi kajas, kinnitas hüüdu weel kõuesarnase tsüünilise sõimuga ja waikis äkki, langes kokku ja istus, nähtawasti rõhus teda ka ta ees harguw teise inimese hingeline draama, mis talle enam arusaamatuks ei wõinud jääda.

— Hei, teie! Kas ei kuule wõi? Olete kurdikid jäänud? — hõljus jõe kohal Silaan Petrowi hääl. — Mis teil wiga? Mis karjute sää? Ah?

Silaan Petrowile meeldis karjuda jõel kesk rasket õist waikust oma tugewa ja jämeda passihäällega, mis olefada lasi terasest terwisest. Hüüded hõljusid üksteise järele, panid wärisema sooja ja niiske õhu, mis rõhus Mitri kidurat loomust, kes uuesti seisis aeru juures. Sergei, wastates kõigest jõust peremehele, ühtlasi sõimas teda endamisi soolase Wene sõimuga. Kaks häält äratasid, katkestasid öise waikuse ja aegapidi sulasid üheks wõimsaks hääleks, tugewaks kui waspilli jämedaks heleks, säält samast jälle kõrgenedes ja nii hõljusid nad jõel, tõustes ja kustudes. Ja siis oli jälle waikne.

Läbi pilwepilu tungisid kollased kuutäpid mustale weele ja pilguks hiilgades, kadusid jälle, pühituna niiskest pimedusest.

Parwed ujusid edasi keset pimedust ja waikust.

II.

Uhe esimeste aerude juures seisis Silaan Petrow, laias lahtise rinnaesisega punases särkis, mis paljastas ta tugewa kaela ja karwase rinna. Mustjashall juuksesalk rippus otsaesisel, mille alt naeratelesid suured, tulised, pruunid silmad. Uleskäänatud särgikäised paljastasid soonelised käsiwarred, mis tugewalt hoidsid aeru, ja weidi ettepoole lastuna, waatas Silaan midagi teraselt kauguse pilkases pimeduses.

Kolme sammu kauguses seisis fast Maria ja waatas naeratelles armsama laiarinnalist keha. Mõlemad waikisid, olles ametic waatlemisega: üks — kaugusega, teine — punahabeme näomuskliste liikumisega.

— Kalurite tuli wist! — pööras mees naise poole. — Pole wiga. Laseme aga otsekohe!... Oh! — puhus ta endast terve samba kuuma õhku, löi aeru pahemale poole ja kaevas sellega wõimsalt wett. — Ära wäsita end liiga, Marike! — tähendas ta, nähes, et tema teeb samase ilusa fiiru aeruga.

Umarik, täidlane, mustade südide silmadega ja üleni punaste põskega, paljasjalgne, kehakülge kleepiwas pihtseelikus, — ta pöördus näoga Silaani poole ja ütles hellalt naeratades. Liiga sa mind hellitad.

— Musutan — ei hellita! — wastas õlga kehitudes Silaan.

— Ega tohigi! sosistab ta wäljakutsuwalt. Nad waikisid, kiindides üksteisse ahnete pilkudega. Parwede all wulises saladuslikult wesi. Kuskil kaugel laulsid kuked.

Waewalt märgatawalt hõõtsudes jalge all, ujusid parwed ikka edasi, sinna, kus pimedus harwenes ja pilwed omandasid selgema kuju.

— Silaan Petrowitsh! Tead, mis nad sää enne wingusid? Mina tean, päris tõesti tean! Mitri kaebas meie pääle Sergeile ja see siis sõimas meid.

Mari waatas uuriwalt Silaani näkku, mis nägis pärast ta sõnu külm ja kalk.

— Noh, mis siis! küsis ta lühidalt.

— Niisama... Ei midagi.

— Kui ei midagi, siis poleks ka rääkida waja olnud midagi.

— Ära saa seepärast wihaseks!

— Sinu pääle wõi? Teinekord oleksin meeldi aga ei saa ju.

— Armastad Marikest? sosistas ta kelmi-kalt tema üle kumardades.

— He-h! kraaksus Silaan mõjukalt ja ulatades naisele omad tugewad käed, ütles läbi hammaste: — Noh tule... ära tülitse...

Ta kumardas kassina ja surus end hellalt mehe ligi.

— Jälle jätkame parwed omapääd! sosistas mees, suudeldes naise nägu, mis põles ta huulte all.

— Jäta järele! Walgeks läheb... Meid nähtakse teisest otsast.

Ja näidates päaga parwede tagaotsa poole, tahtis ta lõugata endast meest. Kuid see weel tugewamini surus ta rinnale. Teise käega hoides tüüri.

— Näewad? Las näha! Nähku wõi kõik! Sülitan nende pääle. Teen mõnda ülekohut

paremad juhatajad tegewufeta, ega ofata neid aratutabada.

Kas ei peaks wastawad kultuurilised asutused küsimust tõsiselt üles wõtma ja reaalset järeldust tegema! Kog oleks juba igatahes ammu nõudnud.

Meesteloori organiseerimine näitab meile teed, kuidamoodi kõige parem raskustest, mis jõudude alal ettetulla wõiwad, üle saada. Niisama näitab tegelik elu, et üks ehit teine asutus praegusel ajal suuteline ei ole iseisewat segatoori tarwilisele kõrgusele tõstma. Wähe on sellest, et ainult lauldaske, waid kuulaja kõrw nõuab ka hääle puhust, kottukõla jne.

Uhe sõnaga: kuulajad ootawad laulu-oori, kes suuteline oleks kunstindudeid täitma. Ja et meil jarnast foori senini ei ole, siis on tarwis juba kindla käega organiseerima hakata. Selle tarwidust kinnitab weel enam see asjaolu, et püüd on kogu meie kultuurhariduslikult tegewust ühtlustada ja jibuda.

On kindel, et siin samajugune põhimõte läbiwõtta tuleb, nagu meesteloori organiseerimisel, s. o. jõudude koondamine. Nagu iga tegewus wastawad suuteid nõuab, nii ka siin. Et lauluoori täiesti edenew ja arenemise wõimuline oleks, selleks on päätingimine, et tema koosseis mitte juhuslik ei oleks, waid enam-wähem proowitud inimestest. Kuipalju see wast meie demokraatia põhimõttele ka ei wasta, ei wõi see siiski ka tähtsuseks saada. Meie tegelik elu on küllalt selgesti ära näidanud, et foorid just juhuslikult koosseisu tõttu lontanwad ja enesest päale laulu „mahalaunimisi“ mingit edu ei eelda.

Sehes on tähendatud, et segatoorile alus on pandud. Sääts soowida, et juba peatselt elustama hakataks ja siin ettetoodud põhimõtteid arweldatse. Meie peame kord ka laulus ja muusikas edenema ja juba saame kahtlemata alles siis, kui meie omad paremad jõud koondame ja parem vähem kuid hästi teeme.

Kabugu igaugune kustaarjus ka meie kultuurhariduslikult tegewuse!

Mis puutub laulude walituse, siis ei ole meesteloorile ettenähtud laulude walit just õnnestanud. Praegusel ajal on kõlawaid ja ilusaid wenekeelseid laulusid ilmunud, mis niisasti wiisi kui ka sõnade poolest wastawad ja uued.

Ka selles küsimuses peatsime awarama wäljawaatega olema, mitte aga ajast ja arust mahajäänud rahwuslikule tundele põhjendatud laulude juures peatuma.

Meil peab leiduma inimesi, kes wenekeelset sõnad Eesti keelde ümber tõlgivad. Tarwis on laulude wäljawaalitust rihastada ja suurendada. On kord jarnane tekkorraldus komisjon olemas, siis loodame ja wõime loota, et laul ja muusika sellelt külmepunktilt ebaasi nihkub, kuhu ta mõnelt ajaks peatuma oli jäänud. Selleks edu ja jõudu.

D p u s.

Maa-asjandus.

Wida peab teadma iga talupoeg, kes unde lohta ajuda mõtleb.

Ishejabiniski jaamas toimetatakse kõigi asunikkude registreerimist, kes Siberi ja jäänud tagasi jõidawad. Järeldamisel tagasiõitjate asunikkude käest on kindlaks tehtud, et tagasiõitumise päämiks põhjus on — ettemõtlemata ümberasumine. Sellest siis ebaõnnestused...

Eriti peab selle eest hoidma, et mitte kogu perega hää lootuse päale ümber ei asutaks, ilma et ennem maakuulajat maad waatama ja kinnitama ei saadetak, ja ilma, et asunikkude käes ei oleks.

Sugulaste wõi oma poolt inimeste kirjades kiidetakse uusi lohti tihti liig hääts. Kirjad lõpetawad harilikult kutsega sinna jõita, sest et maad olla küllalt ja jatkawat kõigile jne.

Tegelikult saawatatakse aga mõnikord koguni muud. Waba maad, wõib olla, et ka ongi, kuid ta on kas riigi tagawarajond wõi rendima, eht lõpuks on määratud mingisuguseks muuks otstarbeks. Arusaadaw, et niisugust maad uuele asunikkule ei anta, kuna see kirja usudes ja kogu kogu perega kohale jõites, wäga raskesti seisurda sattub.

Tuleb wälja, et elu siin polegi nii häa ja ilus kui sugulane wast kiitis ja et see sugulane isegi nii hästi ei ela, nagu ta enesest kirjutas. Majapidamisega hakatusteha ei saa, sest et maaala pole wäljaantud. Hooneid ehitada samuti ei saa. Tuleb elada korteri pääl ja jõita küllalt külla, peret waba maaala ostmisel eudaga kaasas tassides. Kõige eest tuleb maksta. Rohust kaaja wõetud raha juba ruttu.

Kui wiimaks, pärast pikki otsimisi ja aselbusi asunikul korda läheb maaala saada, siis pole majapidamise korraldamiseks enam raha; raha aga on tarwis taunite summa. Lõppude-lõpuks on niisugune perekond sunnitud tagasi jõitma ja jõidupileti ostmiseks wiimaseid waranduse riismeh maha müüma.

Enne kui maakuulajat saata, peab oma maaasakonnast järele kuulama, kas teatud maatonda asumine lubatud on. Kas jään waba maatükke olemas ja misjulguseid jään asunike tingimused.

Praegusel ajal ei wõi walitus maakuulajatele rahalist toetust anda, mõned tergendused, maksu, sinasõidu ja hooneid ehitamiseks metja wäljaandmise asjus. Sellepärast nõuab walitus, et asunikud ise niisord majanduslikult kindlustatud oleks, et nad uuel kohal majapidamist korraldada ja kuni uue loikujeni elada wõiksid.

Iga raiooni jaoks on seesuguse kindlustuse määr isegugune. Nii näituseks on see Wolgaaäärtes maades 1300 rubla ükshu perekonna jaoks ja 1000 rubla perekonna jaoks, mis põllumajanduslikult artelli, asunikkude kooperatiivühitusesse,

kommunaalse wõi mõnesse muusse kollektiivi kuulub. Siberi jaoks on — 900 ja 750 rubla.

Perekondadele, mis kollektiividesse wõi artellidesse ühinenud, on sellepärast vähem kindlustussumma määratud, et niisugused artellid tergemini uuel kohal sissejeda wõiwad. Artell saab tergemini põllumajanduslikku laenu ja kulutab üldse vähem raha majapidamise sissejeadmise päale, kui üksik perekond. Peab tähendama, et ülaltoodud materiaalse kindlustussummasse on loetud ka hooneid ehitamiseks, inventaar, witi, loomad ja muu warandus.

Nii siis, kui perekonnal niipalju raha ei ole, kui teatud raiooni jaoks kindlustamissummaks määratud, siis argu ta parem maakuulajate päale kulufid teha, sest maatükki talle ei anta. Niisugusel juhtumisel on tarwis kas walida see raioon, kus warandusliku kindlustuse määr vähem, wõi ümberasumisest koguni lahti iitelda.

Et kulud vähemad tuleks, on talulit mitmetel perekondadel liituda ja maakuulaja ühiselt saata, andes talle wolitused teatud maade lohta.

Sellest, kuiwõrd kohusetruult maakuulaja oma kohuseid täidab, oleneb asunikkude ebaõppine majapidamise korraldus. Maakuulajateks peab walima nupufaid, kohuseid, laineid ja wõimalikult kirjaoskajaid mehi. Häa on maakuulajateks neid saata, kes ennem neis mais käinud on, näituseks demobiliseeritud punajewälasi jne.

On juhtumisi olnud, et ebafohusetruud maakuulajad, kättesalbatud raha ära raistades, esimese kättepautuma maaala ära wõtsid, mõnikord ilma et maad näinud oleks. Et maakuulamine tagajärgi annaks, on tähtis, et maakuulajal wõimalus oleks rohem maaalafid läbi jõita ja järele waadata, et wõimalik oleks paremat walitust teha, maid wõrelda jne.

Suurem tulu on sajawõrra tasutud, kui mitme maaküli hulgaft parema walida saab. Rasulik on maakuulajale tee päale juhtnõõrid kaaja anda, mille päale ta tähepantu peab pöörama ja misjulguseid teateid koguma majapidamise tingimustest uuel lohtadel.

Maakuulajate saatmise luba järele peab pöörama kreisi wõi ringkonna maawalitusele. Maakuulajad peawad eriliste maakuulajate tunnistustega warustatud olema ja päale selle eriliste tunnistustega pileti ostmiseks odawama hinna järele. Pileti hind tergendatud tariifi järele on üks weerand harilikust hinnast. Sama tariifi järele antakse ka tagasiõitidu pileti, olgugi, et maakuulaja wast maad leidnud pole.

Reis samus maawalitustes antakse kõi teated maakuulajate saatmise korraft

ja aegadest, ning ka muist tingimustest, mis maakuulajate ja asunikkude jaoks kindlaks määratud.

Tunnistusi tagasiõitidu tergendatud tingimuste jaoks, niisama ka maakohtadele juhutamist ja maa teatud isikule kinnitamist toimetatakse nende maaorganide poolt, kus piirkonnas asunduse lohad on, wõi ka sellekohaste agentide poolt. E. E.

Küla warustamine masinatega.

Kõigile on igatahes selge see määratud tähtsus, mida etendab talupoja majapidamise ülesehitamise töös küla warustamine tarwilise arwu põllutõõmasinatega ja riistadega. Põllumajanduse inventaari uuendamise, mis sõja aastatel ära kulunud, on praegusel korral päämiks küsimuseks küla majanduse tõstmisel.

Üheks pääpõhjusteks, mille pärast wiimastel aastatel talupoja majapidamine langes, oli igatahes masinate ja muu põllutõõriatade puudus. Imperialistliku ja koduõja päewadel katkes põllumajanduse riistade walimistus praegu termena, ning alles siis, kui Rõukogude wabariigid üle läksid majanduse rahulise ülesehituse juure, hakati neid uuesti walimistama. Seni pole see aga weel niilaugele jõudnud, et rahuldada wõiks talupoegade majapidamist tarwilise määr põllumajandusliku inventaariga.

Käesolewal ajal terawneb see puudus weel selle tõttu, et laiad talupoja hulgaft on aru saanud tergemateft maa ümbertõõtamise wiisidest ning alataja juurendawad nõudmist põllumajanduslikkude riistade ja masinate järele.

Rõukogude walitus on sellest aru saanud ning astus juba ammu samme, et warustada Eesti põllumajanduse panga kaudu kawaja järjekindlalt talupoegade majapidamist niisasti suurte kui ka wäikeste põllumajanduslikkude masinate ja riistadega. Kuid talurahwa majanduse masinatega warustamine on seotud weel teise asjaga, nimelt laenuküsimusega. Ilma odawa laenu ta puudub talupoegadel wõimalus muretseda omale uuemaid põllutõõriid. Seda nägime kogu sellest, kui põllumajanduse pant oma esimeft jamme astuma hakkas. Seepärast seadis Põllumajanduse pant juba oma tegeuse alguses talupoegade laenukaamise paremaks eelduseks põllutõõriistade muretskimisel. Eesti Põllupant on laene jaganud teiste wabariikide põllumajanduse pankadele ainult kottukõlas põllutõõrkommisjariatiga.

Talupoegadele antakse laenu alamkooperatiivsete ringide kaudu. Esimeses järjekorras antakse laenu masinate warustamiseks alalhoidmiste, müügikohtade organiseerimise läbi, niisama saawad laenu vähem jõnkad, töötamad talupojad ning punawälaste majapidamised.

wõi? Noh, mis siis? Naine pole sa temale weel olnud. Oled waba, oled enda käskida. Tean, et Mitri see raske on. Aga kas mul kerge? Oige hää wist kanda miniwarga nime? Ehk kuigi sa tema naine ei ole, aga siiski? Aga eks jumala ees ole see patt? Patt? Tean, et on. Aga siiski tegin seda. Seepärast, — et maksab. Sest ainult korra elame ilmas ja iga-päew wõime surra! Oh, Maria! Oleks in ootanud Mitja naisewõtmisega ainult ühe kuu ja kõik oleks hää olnud! Midagi sarnast poleks siis olnud. Pärast Akisje surma oleks in tulnud sulle kosja ja asi nudi! Kõik oleks olnud seaduslik. Ilma patuda, ilma häbita. See kõik minu süü. See wiib mind enneaegu hauda...

— Noh, hää küll, jata juba järele, ära ärrita ennast. Sellest on juba mitu korda räägitud, — sosistas Maria, ja, aeglaselt wabastades ta kaislusest, läks oma aeru juure.

Jõudis hommik.

Ja harwenewad pilwed sõudsid laisalt taewa all just kui ei tahaks ruumi anda tõusewale päikesele. Wesi jões selgus ja omandas külma metall läigi.

— Jälle ta hiljuti rääkis sellest. Isake, ütles, see on sulle ja mulle häbiks ja teotuseks. Jata ta maha, sind, tähendab, — ütles Silaan Marile. Armas poeg ütlesin ma, käi eemale, kui sul elu on armas. Rebin su tükkideks, kui mädanud nartsu. Midagi ei jää sust järele. Ainult piinaks kaswatasin sind omale, sa tänamata loom! Isake, räägib ta wärisedes, kas see minu süü on? Muidugi, ütlen, sest oled kiwiks mu teel. Ei mõista ise enda eest seista. Raisk oled

sa, ütlen talle, mädanu raibe. Oleksid sa weel terve olema, wõiks sind maha lüüa, nüüd ei saa sedagi teha. Kahju sinust raipest. Hulub!... Ah, Maria! Halwaks on läinud inimesed! Oleks mõni teine — laseks käia! Oleks in warsti silmusest wäljas. Aga nüüd oleme mõlemad selles.

— Mis asjast sa räägid? — aralt küsib Maria ja waadates hirmudes seda kalki, tugewat ja hirmust meest.

— Niisama... Kui ta sureks, Mitja... No jah! Kui sureks, oleks hää, kõik läheks oma rada. Annaksin oma maalapi sinu wanematele, sulgeksin nende suud, sinuga läheksin Siberi ehk Kapkaasi! Kui küsitakse, kes sa oled, ütlen, et minu naine. Kas aru saad? Muretskime sarnase dokumendi, paberi. Kuskil külas awaksin omale poe. Ja elaksimegi. Jumalalt paluksime patu andeks. Ons meile siis palju tarwis? Aitaksime teisi inimesi ja nemad aitaksid meie siidant wainistada. Oleks hää? Eks? Maria?

— Jaah! — ohkas see ja, pilutades silmi, mõtles millegi üle tõsiselt järele.

Nad waiksid... Wulises wesi...

— Hädine on ta... Wõib olla, sureb warsti, — ütles tumedalt Silaan Petrow.

— Annaks jumal! — ütles Maria ja löi risti ette.

— — — — —
Kewadpäikese kiired tungisid ülalt ja mängisid wees kullalises wikerkaarwäres. Tõusis tuul, kõik ehruks, elustus ja naerates. Sinine taewas ülal pilwede wahel ka naeratas

päikesest kullatud weele. Pilwed jäid juba kaugele parwede taha.

Sääl, kogudes raskesse pimedasse massesse, nad mõttes ja liikumata seisid laia jõe kohal, just kui otsides teed, mille kaudu kiiremini saaks pageda kuuma kewadpäikese eest, mis rikas hiilgusest ja rõõmust, neile aga waenlaseks, kes hiljaks jäänud taganema kewade tulekul.

Parwede eel paistis puhas, selge taewas, ja päike tõusis suursuguselt ikka kõrgemale sinisse lõpmatusse purpurpunastest jõe lainetest.

Paremat kätt oli pruun kaljukallas rohelistes metsasammetis, pahemat — kahwatanud narmede waip säras kaste briljanptides.

Ohus hõljus magus mulla ja tärkawa rohu lõhn ning kuusemetsa waigune aroom.

Silaan Petrow waatas tagumiste aerude poole. Sergei ja Mitri olid nendega juba kui kokku kaswanud. Kuid kauguse ja pimeduse tõttu oli wõimata näha nende nägusid.

Ta pööras silmad Maria päale!

Sel oli külm. Seistes aeru juures, ta tõmbus kõwerasse ja nägis peaaegu ümarikuna. Kulatuna päikese kiirtest, ta waatas kaugele mõtteis silmil aga huulil mängis eriline nõidlik naeralus, mis teeb ihaldatavaks ja wõrratu kauniks ka ebameeldiwa naisterahwa.

— Olge terased, pojakesed! O-o!... muristas kõigest jõust Silaan Petrow, tundes tugewat elu iha omas laias rinnas.

Ja hüüdest just kui oleks kõikunud kogu ümbrus. Mägisel kaldal weel kaua hõljus wastukaja. (Lõpp).

Raisterahwad ühikutes majapidamistes saavad laenu teises järjekorras. Et kontrolli pidada õiglase varustamise järele, siis waadatakse talupoegade laenu teadaandeid läbi kohaliste talupoegade waastastiku abiandmise komiteede ja jaostondade agronomide poolt.

Laenuandmise võimalused on olemas meie wabariikide põllumajanduspankidel ja põllumajanduse laenu ühikustel. Nemad peawad arwel talupoegade laenude kohustused, welslid, niisama ka kollektiivsete majapidamiste kohustused.

Mafinataga warustamine laenu abil, on praegusel korral laia ulatuse wõtnud. 1923—24 tegewuse aastal andis Reispõllumajanduse pank mafinataga warustamise päälle 4.279.750 rubla, kusjuures pitaajaliste laenude päälle langeb sellest summast — 1.144.400 rubla, lühiteajalistele, normaal laenude päälle — 2.910.350 rubla ja lühiteajalistele kergendatud tingimustega laenude päälle — 225.000 rubla. Pitaajalistele laenudeks loetakse neid, mis wäljaantud mitte üle 3 aastase tähtajaga, lühiteajalistele normaal laenudeks — mitte üle ühe aastase tähtajaga ning kergendatud tingimustega lühiteajalistele laenudeks neid, mis wäljaantud wähem jõukale talurahwale ja punawäelaste perekondadele alandatud protsendiga, tähtajaga mitte üle ühe aasta.

Käesolewal 1924—25 tegewuse aastal antakse põllumajanduse mafinate warustuse päälle 8 miljoni rubla, kusjuures kuni 1. jaanuarini anti sellest summast wälja 5.252.000 rubla, millest aga 2.802.000 langeb põllumajanduse laenu asutuste süsteemi, wabariikliste põllumajanduse pankade ja ühikute päälle, mis päälle selle peawad weel endi summadest seks otstarbekas wälja andma mitte wähem kui 5 miljoni rubla.

Päälle nende laenude, mida otsekohelelt wälja antakse põllumajanduse laenu asutuste süsteemi laenu, toetab Reispõllumajanduse pank rahaliselt neid organisatioone, kes walmistawad ehk müüwad põllumajanduslikke mafinaid ja riistu. Sarnaste organisatsioonide hulka kuuluvad riigi põllutööstuste ladu, põllumajanduse ühikud ja põllutöö mafinate sündilaad. Nende laenu wõiwad talupojad saada siis teatud tähta järele laenu näol talupoegade maffu kohustuste wastu mafinaid ja põllutööriistu.

Laenu summa, mis neile organisatsioonidele eristest summadest wäljalastakse põllumajanduslikkude mafinate warustamise eesmärgil — ulatab kuni 1. jaanuarini f. a. 2.450.000 rublani. Niisama kindlustab Reispõllumajanduse pank lepingut, mis tehtud riigi põllutööstustele laduga ja põllumafinate sündilaadiga, et muretseda põllutööstuste ja mafinaid 8 miljoni rubla eest, kusjuures kuni 1. märtsini Reispõllumajanduse panga poolt on lastud wälja sellest 1.550.400 rubla.

Sgatahes kõit need summad, mis wälja annab Reispõllumajanduse pank põllumajanduslike mafinate ja riistade muretsmiseks on wäikesed, kuid siiski praegusel korral, kus talupoja majapidamine on teatud jefiatust wäljapääsenud ning kiirelt edasi läheb ülesehituse ja arenemise teed, on need summad siiski teatud tähtsusega. Nõudmised põllumajanduse inventaari järele ei wõi praegusel korral weel wõtta laia kuju, seft talupoja ootajad on wäike, niisama ka tema laenuaga warustamine.

Teiselt poolt aga wõiwad talupojad jeda küsimust ära otustada ise, seft tema lahendamise ripub juures enamuses talupoegade endist. Siin tuleb talupoegadele hulgalt oia wõtta laenukooperatsiooni tööst, tema põhitapitaali suurendamisest oma wäikeste forjanduste laudu. Minult ühijel jõul wõime luua jarnased summad, millega rahuldame fogu talurahwa nõudeid põllumajanduse juhtes.

M. S.

Nõutogude maalt.

Rahwuslik kultuurtöö Permimaal.

Permimaa eraldatud ijeisewa rahwuslik-administratiivse ringkonna kultuurtöölise nõupidamine oli õige elaw. Wõeti otis wastu, et koollitöölisi tuleb nii jao-
tada, et iga eimefe ajame kooli päälle tuleb üks õpetaja, kes oskab Permi keelt.

Põllumajandusemaks tulewa aasta päälle.

Siljuti lõppenud S. R. W. Liidu kolmanda istangutejargu päewakorra punktiks oli — põllumajanduse maks tulewa aasta päälle. Nii kui arwata wõis, pöörati küsimusele tarwilist tähelepanu. Arutati rahanduskommissariaadi eelnõu, tulewal aastal wõtta maffu, mitte üfti põllust ja karjast saadud fissetulekute päält, waid ka põllumajanduse fõrwaliste fissetulekute päält.

Kui see eelnõu oli arutuel Liidu rahwafommisjaride nõutogus Moskwas, siis tulbi ühisele otjusele, et tulewal aastal jätta põllumajanduslik maffu süsteem põhialuslikult endijeks, kuid wia temasse ainult need muutused, mida tingimata waja on põllumajanduse oluford ja talurahwa nõudmised.

Selleks eraldas täistogu istang wälja erilise põllumajanduse felftsiooni, kuhu kuuluvad kõit felftsiidefaatwa komitees olemad talupojad. Määratu enamus on selle poolt, et mitte muuta tulewajeks aastaks käesolewat maffude süsteemi, seft talupojad on sellega juba enam wähem ära harjunud, ning rahulolematust kutsuwad efile ainult üftitid punktid praeguses maffude süsteemis.

Praegusesse põllumajandusmaffu on otustatud fiffewia järgmised muudatused: Eimefes järjekorras näeb istangutejart, et meie rahwamajanduse üldine oluford, riigi fissetulekute kiire kasw, nõutoguwalitfufe huwituse põllumajanduse töstmise wastu, annawad wõimalust tuntawalt alandada tulewa aasta maffude fõormat. Istangutejart kohustab walitfust alandada maffu kuni 300 miljoni rublani.

Juba käesolewal aastal, päälle alandamisest, on põllumajanduse maks neis raioonides, mis ifaldustraioonide alla kuuluvad, wälja arwatud 446 miljoni rubla päälle. Niimoodi alandatakse tulewa aasta maffu umbes 34 protsenti.

Käesolewal aastal saab fissetulekut põllumajanduse maffust 90 miljoni rubla. Kuid samal ajal langeb siit summast kõi-

geft pool, f. o. 45 miljoni rubla walla hääks.

Istangutejart arwab, et kohalik eelarwe peab jaama mitte wähem kui 100 miljoni rubla, ning et kindlustada wallaeelarwet, tuleb talle anda kõit need 100 miljoni.

Talupojad arwawad, et karjastawatus käesolewal ajal ei edenenu selle töttu, et paljudes raioonides wõeti maffu ka karjastawatusse päält. Seepärast tunnistati tarwilist alandada praeguseid norme, mis makswad olid loomade ümberarwamistes põllumaapinna wastu.

Kui see wahetord, endise normi järele oli kolmweerand ühe põllumaa tiinu wastu, siis nüüd karwatetakse alandada jeda kuni pooleni.

Talupojad loewad mittesündsaks, kui kindla põllumajanduse normi wäljakuulutamise lükatakse edasi jügie päälle. Talupojad tahawad maffu juurust juba nüüd teada saada, et siis teaks palju nad maksma peawad. Väinud aastate fogemused on näidanud, et maffu wäljakuulutamine jügisel toob enesega kaasa palju halbfusi, seepärast otustati tulewase aasta põllumajanduse maffu juurus ja fõrd kindlaks määrata fewabel, ning teda selle maffu aasta wälkel mitte muuta.

Wolitati maffuseaduse wäljatöötamise juures äratähendada kindel maffu maksmise fõrd, et talupojad õigel ajal teaks palju ja millal ta maksma peab, niisama ärakeelata enne wäljakuulutatud tähtaega maffu fiffe nõuda.

Wift on kõigile arusaadaw, et maffu fõorma fõrrapäraline ja õiglane ärajagamine nõuab ühikute talupoja majapidamiste fissetulekute täpset arwepidamist. Kuid kui wõib olla tehniliste raskuste, meie nõutogude alamaparaatide nõrkuse töttu, jarnast arwepidamist sel aastal pidada ei saa, siis tuleb nüüd asuda jarnase wiiji kottuseadmisefle, mis edaspidi wõimaldaks talupoja fissetulekute arwestamist lihtjastada, et edaspidi talupoegadele maffude määramises wälja minna nende fissetulekute kogusummast.

L.

Sm. Narimanow maetaksse Bunafele platfale.

S. R. W. Liidu felftsiidefaatwa komitee otustas: 1) Sm. Narimanowi maffuse organisfeerimisefle moodustada kommisjon, millesse kuuluvad: Zenukidje (efimees) Ter-Gabrieljan (efimehe otjetäitja), Strõp-nil, Rifeljew, Kutufow, Islamow, Iswe-tow, Ibragimow, Pawlowitf ja Petrowski (liitmed).

2) Narimanowi maffuse päew kuulutada leinapäewaks, ühenduses millega kõit eten-dused, kontfertid, kino ja teised lõbustused sel päewal ärakeelata.

3) Sm. Narimanowi matta Moskwa Bunafele platfale Kremli müüride juure. Ule S. R. W. Liidu lasta alla wiieks minutiks Narimanowi maffuse tunnil kõit riigi lipud, mis asuwad S. R. W. Liidu riiklikkude asutuste majadel, Liidu wabariikide, felft ja kohalistes asutustes S. R. W. Liidu wabariikides niisama ka täie-diguskiste efitajate majadel, mis asuwad wäljamaal, niisama ka S. R. W. Liidu sõjalaewastiku ja kaubalaewastikudel. Täpne lippude allalastmise aeg teatatakse täiendawalt raadio laudu.

Wäljamaa riikide efitajad fm. Tshitfherini jutul.

S. R. W. Liidu felftsiidefaatwa komitee efimehe fm. Narimanowi furma puhul awaldasid fm. Tshitfherini laastundmufft oma riikide nimel järgmised jaaditud: Berfia — Mosawerol-Wofhalek, Saksimaa — krahw Brokford-Rantjou, Prantfuss-maa — Herbette, Itaalia — Manzoni. Efitajad: Poola — Rautfinski, Austria — Pohl, Rootfi — Hoidenhamm, Norra — Urbi, Soome — Haffel, Eesti — Wirt, Hiina — Li-Tja-Lo, Inglismaa — Hodge-jou ja Tshetfi-Slowaafia täiediguskist efitaja Girsja.

Mongoolia rahwa laastunne.

Eila käisid Mongoolia rahwa wabariigi wolitatud efitaja Npon-Danjan ja täiediguskist efitaja nõuandja Sampilow Kange-Jba wälisasjade rahwafommisfariaadi ofa-konna juhataja fm. Melnikowi jutul ja awaldasid Mongoolia walitfufe nimel rahwa jügarwat laastundmufft fm. Narimanowi furma puhul. Danjan märkis, et Narimanow oli Jba rahwaste felftsiidefaatwa komitee efimees ja seepärast on tema ife-aranis kallis Mongoolia rahwale ning ühendajaks Jba ja S. R. Wabariikide rahwaste wahel.

Sm. Narimanowi nimeline instituit.

Hommitumaa teaduste uurimise insti-tuudi rektor fm. Pawlowitf teatas insti-tuudi fuulajatele, et instituit nimetatakse, Narimanowi nimeliseks instituitiks.

Geftlased S. R. W. Liidus.

Selftimehed ja selffiffes, wõtte sei-nalehe laastwõist elawamalt ofa.
(Stolba afundus, Brjanski kub.).

Stolbas ilmus juba nr. 3 seinalehe „Roostaja“ nummer. Seinaleht töötab praegu pioneeride rühma algatufel, selle liitmed oma noort energiat pingutawad, et igafugust oluforda afunduses „Roos-taja“ laudu walgustada. Ka on koolitõpe-taja J. Bull oma noorte lazwandiffudele jõuallikaks ja hoorattaks, kuna aga teised klubiitmed ja noorteringi tegelased sei-nalehest koguni eeniale hoiawad.

Seinalehes ilmuvad artiklid on Eesti ja Wene keeles.

Meie seinaleht teeb afuniffude keskel tusta ja nalja ja tõmbab oma päälle wä-ga fuurt tähelepanu. Artiklid puudutawad nii ühistondlikke kui ka põllumajandus-likke küsimusi.

Et meie pioneerid launis karastatud on rewolufiooni ideest, wõib kindlasti loota, et nende päralt saab tulewik olema ja oma seinalehe „Roostaja“ abil häwita-wad enam-wähem afuniffude keskel selle äraiganenud iluwaate.

Selles loodame abi ja toetust meie afunduste noorte poolt, feda jügisel jaat-fime Leningradi õppima. Loodame, et nad jaawad abiks olema, teades, et pioneerid on nende järeltulew tagawara jõud. Meil peab linnaga kindel fide olema, mis meie ridafid tihendab ja tugewust loob. See-pärast, noored, käfi kiilge hariduse abra-le, tööle. Julgelt tööle!

Eduard Pilwe.

Sm. Narimanowi mälestamine.

S. R. W. Liidu felftsiidefaatwa komitee prefidiumi leinaistang.

Eila hommitul peeti fm. Kalinini ees-istumisel S. R. W. Liidu felftsiidefaatwa komitee prefidiumi leinaistangut fm. Na-riman Narimanowi mälestamiseks. Ise-loomustades fm. Narimanowi tööd ütles fm. Zenukidje, et Narimanow kannatas lauemat aega jüdamme haigufe all ja awal-das mitmed korrak kartusi, et tema wõib furra äkiliselt. Tema jõbrad tegid talle ettepaneku hoolitfema hakata oma terwife eest, kuid tema ei tahtnud tööst lahtuda, seft ta tundis, et tema ofawõtt on tarwil-lik rahwastele, kes temas nägid enesete lähemat efitajat.

Nm. Narimanow wõttis wiimaseft S. R. W. Liidu felftsiidefaatwa komitee is-tangutejargu töödest ofa Tiffliis ja tun-dis end fälal niuõrd tugewa, et ei olnud wähematki märki tema lähedajest furmast.

Eila läts ta jala Kremlist lahtudes kodu; Mahowoi uulitsal mitte kaugel ma-neshi majast, tundis tema enesel fõrraga paha.

Sm. Narimanow wiidi wiibimata Kremli haigemajas, — kuid furi teel.

Sm. Kalinin tähendas omas kõnes, et praegu on raske kottuwõtteid teha fm. Narimanowi tegewuseft.

Küllast on arusaamisest, et Narimanow on Türgi rahwa efitaja, haridlaste hulgaft pärit ning rewolufiooniline enamlane. Peed omadused määramad kõige õigemalt tema fuurt anderikast inimest. Sm. Na-rimanowi furm on meile eriliselt raske weel sellepärast, et meie sellega oleme mõneks ajaks katkestatud elawa fideime Taga-Kau-kaafia föderatsiooni, erilistelt muhamedi rahwastega. Meie oleme harjunud oma selfimeeste kaotustega ja mina arwan, tähendas fm. Kalinin, et see ka wiimane kaotus ei wäheenda energiat ja fidet Liidu ofade wahel, waid wastupidi, jaab aren-dama jeda. Paneb ette mälestada S. R. W. Liidu felftsiidefaatwa komitee efimeest fm. Narimanowi püstitõusmisega. (Kõit tõusjwad püsti).

Ametnikkude ettevalmistus päris-maalaste keskel.

Wüs aastat tagasi organisfeeriti Tash-kendis kursused posti- ja telegraafiamet-nikkude ettevalmistamiseks pärismaalaste keskel. Selle aja joofkul on kursuse lõpe-tanud 280 inimest. Praegusel ajal töötawad Reft-Wafia posti-telegraafi afutustes, Diftetõuja mitte ühes arwatud, 225 amet-nikku-pärismaalast, nendest 6 adminiftra-tiiv kohustufel ja 70 eriteadlastena.

Alandatakse maffu seppadele.

Rahanduskommissariaadis töötatakse wälja uut seaduse eelnõu, millega tahe-takse anda küla seppadele-käsitööliftele maffu kergendust. Kuid enne weel kui seaduse eelnõu saab rahwafommisfariide nõutogu poolt läbiwaadatud ja wastu wõetud, andis rahanduskommissariaat wälja määruise alandada küla sepfikojabelt wõetawat tasandusmaffu.

Tähendatud maks alandati poolteise ja 2 protfendi päält kuni 1 protfendini, selle päälle waatamata kas sepfikoda töö-tab oma wõi tarwitajate-talupoegade materjaaliga.

Rahanduskommissariaat wiib selle mää-ruse ellu 1. aprillist käesolewal aastal.

Uued määruised tööstuskooperat-siooni ühifuste organisfeerimisefle.

Kõrgem rahwamajanduse nõutogu töö-tas wälja seaduseelnõu tööstuskooperat-siooni kohta. Eelnõu järele kõigile koda-nikele, kes on üle 18-aasta wanad ja kellel on walimise õigus, antakse õigus awalikult afutada tööstuskooperatsiooni ühifusi. Sarnase ühifuse afutamiseks on tingimata tarwis mitte wähem kui 5 inimest. Tööstuskooperatsiooni ühifuse liitmed on kohustatud ife töötama. Ühifuste liitmetel keelatakse kodus palgalist töõjõudu tarwitada.

See seaduse eelnõu saadetakse lähemal ajal kõrgematesse seadusandlistesse afu-tustesse läbiwaatamiseks.

Mida oled teinud ja mida kawatsete teha ajalehe väerinnal?

Seda tahame teada ajalehe sõprade ringide mõistlusele.

Seni on mõistlusele oma aruanded ära saatnud liiga vähe ringisid. Suurem osa ringe näib nagu midagi veel ootama.

Oleks aeg, et ükski ring enesele enam meelestulest ei laseks teha, vaid juba lähematel päevadel aru annaks, mis tema teinud ja mida ta teha kawatseb.

Töölis-kirjasaatjad — teie ülesanne on kirjeldada Eesti tööliste elu tööliste üldperes.

Eesti tööliste heidetakse tihti ette, et tema tööliste üldperest maha jääb, kõrwale hoiab. Töölis-kirjasaatja kohus on selgitada, kas see õigus on. Kui ja — millest see tuleb (keelelise põhjuse jne).

Wabrikud, tehased ei ole mitte ütsused, vaid osakesed ainuast majanduslikust väerinnast. Töölis-kirjasaatjate kohus on fideme pidamine nende wahel. Üks tööline tahab teada, mis teistes kohas tehakse.

Töölis-kirjasaatjad — walgustage oma ettevõtete elu.

„Edasi“ hoogtöö läbiwiimise

Komisjoni järjekordne istang oli 19. märtsil. Arutajel oli Eesti Kirjastuse ühisuse otsus „Edasi“ tellimishinna enam ühtlustamise suhtes maa ja linna wahel. Praegu on maa tellijatel lehe hind juust poole odavam, milline nähtus on „kääriride“ ajajärgu pärandus. Praegusel ajal on see juba ebaloomuline, sest kääride wahel ei ole enam nii tuntuw, kui aasta poolteise eest. Lehe oma kulud lähewad praegu maksma umbes 5 ja pool kopikat, kuna talupojad lehe eest maksawad ainult 2 kopikat ning kollektiivse tellimise juures isegi odavamalt (umbes poolteist). Seni kaeti puudujääki linna tellijate arwel, kuulutustest saadud summadest, kirjandusest jne. Lehe tellijate suurenemine maa arwel ei forwaldanud puudujääki ning selle forwaldamiseks tuleb otjida teisi abi-

nõusid, milledest üheks on lehe hinna tõstmine maa arwel.

Arwestades kõiki andmeid, pidi hoogtöö komisjon tunnistama, et hinna kõrgendamise paratamata on, sest „Edasi“ on jeni ainukene kõige odavam päewaleht olnud, kuna palju suurema tiraasibiega Bene ajalehed maale maksawad keskmielt 60—80 kop. kuus. Et hinna tõstmisega aga siiski õige ettewaatlik tuleb olla, siis otsustas komisjon kohtadelt teateid pärida, kuidas fääl hinna kõrgenduse pääle wadatakse ja misjagune mõiks kõrgendamise puhul ülemmäär olla. (Arwestades, et Bene päewalehtede tellimishind maale on 60—80 kop. kuus). Ajalehe kirjasaatjate ringidel tuleks wiibimata see küsimus kohapääl igakülgiselt läbi arutada ja oma otsus keskkomisjoni saata.

Ajalehe sõprade ringide mõistlus nr. 3.

Masnikowi ajalehe sõprade ring, Leningradi kub.

Ring organiseeriti sm. Repmanni poolt 17. detf. 1924 a. Ringis on 6 liiget, organisatoriks on sm. R. Narust, kirjasaatjaks sm. R. Narust ja R. Jakob.

Asundus koosneb umbes 125 perekonnast. Enne ringi organiseerimist käis asundusesse 8 etf. „Edasi“, praegu aga 33 etf., neist on aastatellijaid 5, pooleaasta 2, kolme kuu — 6 ja teised kuu wiisi tellijad. Seinalehte ring wälja ei anna, sest selleks wastawad jõud puuduwad. Sähemaks tegevustawaks on ringil hoogtöö edasijattamine, kuni „Edasi“ tellijaid kolme perekonna pääle 2 etf. tuleks. R. Narust.

Töölis-kirjasaatjate büroo

koosolek oli 16. märtsil. Esimene koosolek kandis organisatsioonilist ja tutwustuse iseloomu. Jagati omawahel ära kohustused. Sidemepidajaks „Prawda“ töölis-kirjasaatjate organisatsiooniga jääb sm. Stein, kelle hoolets jääb ka töölis-kirjasaatjate arwewõtmise. Minete wäljajagamine otjustati sm. Treufeldti pääle panna, kuna järjekindlate loengute forwaldamine kirjasaatjatele jäi sektiiooni esitaja sm. Nirk hoolets, kellele ülesandeks tehti järgmiseks koosolekuts ühes toimetusega loengute täpne plaan wälja töötada. Seltsimeeste Mõisa, Rõõmuse ja Jõedäre hoolets jääb fidemete loomine teiste wabrikute ja tehastega, et fääl

wälja eraldada wastawad jõud „Edasi“ esitajateks — töölis-kirjasaatjateks.

Esimeseks aineks seati üles — Eesti tööliste tegewuse ja elu-olu käsitlemine (kas Eesti tööline eraldub tööliste üldisest massist, kuidas tema osa wõtab töowiljatuse tõstmisest, kultuur-hariduslikust jne. tööst). Kui ei wõta — miiks (keelelise põhjuse jne).

Büroo järgmine koosolek on esmaspäewal, 25. märtsil kell 8 õhtu.

Beel kindlamalt läed külge.

(Velino asundus. Ringisjepa kreis).

Hiljutisel asunikude üldisel koosolekul ajutati ajalehe sõprade ring. Ringi juhatusse waliti — E. Lasman, ringi juhataja A. Tillo, juhatusse abiks; A. Wõsu-jalg, kirjasaatjaks.

Praegu käib asunduses ajalehti 26 pere pääle — 27 etf., nendest „Edasi“ 15 etf. Ajalehe sõprade ringile teen ettepaneku tõsta oma töowiljatust, nii et käiks igas peres „Edasi“, sest leidub veel neid perefid, kus ühiki ajalehte ei käi, iseäranis see pere, kus mitu noorsoo ühingu liiget on. Seni oli nende wastus see, et ajaleht midagi humitawat ei paku. Wiist seepärast et ajaleht nende kallimat sõpra — jama-gonni wiikab. Aeg on juba ka neil noorsoolastel arusaamisele jõuda, et ajaleht on sõjariisi, millega meie pimeduse ära wõidame.

Pimeduse tõrmaja.

Tubaka suitsetamise kahjulikkusest.

Kui igal suitsetajal selge oleks, misjagust kahju tema sünnitab suitsetamisega enesele ja oma lähedal olejatele, siis jätaks paljudki selle paha harjumuse.

Praegusel ajal on tubak üks kõige laialisemalt tarwitataw maitseabinõu. Statiistilised andmed näitawad, et suitsetajate arw kasvab iga aastaga, kusjuures Wenemaa firi ühe esimese koha wõtab.

Suitsetawad fõif, alates lastest kuni raudeni ja kurwastufeks peab veel tähen-dama, et tubakasuitsetamise pakes on, isemuti kui alkoholi küüsis, mitte ainult nende kahjus teadmataid isfud, waid ka arstid. Selle järeldus on, et juur osa arste, kes ise kaunatawad selle nõrkuse all, ainult ei wõitle selle paha harjumuse wastu, waid katjuwad koguni edendada suitsetamist ja joomist.

Millest koosneb tubaku suits? Täpse keemilise uurimise järele on tubaku suitfus: õlihape, ammonia, nikotiin, wäawlimeft-nit, finihapi, fusihapend (wingugaas) ja m. Nagu sellest näha, on tubaka suitfus jarnajed tugewad ja urmawad fihw-tid, nagu nikotiin, finihape, wingu gaas.

Need fõif imetakse kopjudekse ja kantakse fäält were kaudu laiali tegu organismi.

3ga paberois fjaldb enefes 5 milligrammi nikotiini. Kuinõed tugew fihwt on nikotiin, näitab järgmine katse: kui wõtta tuwike ja tilgutada tema nokale üks tilk nikotiini, siis fureb tuwi 1 minuti pärast kangetes trampides.

Suitsetamise kahjulikkus tõuseb veel paberoisi paberi läbi, mis jälle omakord mit-mest aineft koosneb. Veel kahjulikum on pakf ajalehe paber, millel trükimusta pääl.

Pääle selle kahju, mis suitsetaja enesele walmistab, toob tema veel kahju oma ümberolijatele. Suurtel koosolekutel hõljub fagedasti „suits pilwena“, millest mitte-suitsetajal hakkab pääpõõritus ja tugew pääwolu.

3gajugustel koosolekutel ja ettelugemistel on jellepärast suitsetamine täiesti lubamata ast.

Kuidas mõjub tubak inimese organismi pääle.

Nikotiin, mis tubaka suitsetamisel inimese organismi tungib, toob pikkamist, kuid kindlasti suurt kahju kõigile organidele inimese kehaks.

Tema rikub fiefkonda, efsitab südame tööd ja kulutab enneaegu ära werejõoned, häwita hingamise orgaane, närwide füsteemi ja mõjub pääle selle veel tundeorganide ja fuguorganide pääle.

Katjuue lähemalt selgitada, milles seisab see kahjulikkus.

Dlete efs fõif tähele pannud, et suitsetamist algajad fagedasti tuntawalt kahwatawad suitfu fiefsetõmbamisel ja neil on pääpõõritus.

See on selle tagajärjel, et nikotiin, mis organismi jattub, werre imbus, selle kaudu pääajusse jattub ja fääl werepuudust sünnitab.

Suitsetajad fihwtitawad endid järjekind-lalt kogu oma elu aja.

Kuidas nikotiin hingamise orgaanide pääle mõjub, seda wõib igauks ise järele katjuda: laske tubakaituifu läbi puhta walge tasku-rätti ja rätile jääb kollane plekk järele, mis enefes nikotiini fjaldb.

Sama lugu sünnib ka inimese kopjudega. Alguks ummistawad juuksjõoned, selle järele aga ka kopjud.

Surnukehade lahtilõikamisel on kofe wahet näha: mittesuitsetaja kops on roosa-kat-halli wärwi, suitsetaja oma aga tume, peaaegu must.

3feenesest arusaadaw, et puhta hapniku wõtmise jarnake kopjude kaudu on rasken-datud. Raskusest eluwõimfuss, millest see kude koosneb, rikutakse, kopju ja juuksjõonte kude on äritatud. Sellest tuleb, et suitsetajad alaliselt fõhiwad. See on põhjuseks, et suitsetajad kergesti haigeks jääwad bron-hiiti ja kopju ning kurgu tiifkuse.

Tugewat mõju awaldab nikotiin ka seed-mise orgaanide pääle.

Tema wähen-dab seedimise wedelikude wal-mistust rahudes ja jämedate foolikate tege-wust, mis juhiwad organismist kahjulikud ollused wälja. Need ollused jääwad kaue-maks ajaks inimese organismi ja fihwtita-wad jeda.

Suitsetaja, kelle seedimine rikutud, nõrgendab oma organismi toitmist ja selle tõttu sünnib selle kiirem kulumine.

Ka on tuttaw, et suitsetajad kannatawad fagedasti südame peefimise, südame fefiatuste ja walude all, mis tunda käewarres. Werc-fiente fjad muutuwad ja kaotawad oma paenduwuse.

Närwifüsteem factab suitsetamise mõjul oma ütiuse, passiwuse. 3lmuwad taht-matud tõmbed jne.

Tunnete orgaanides on ka muutufid ning forratust. Häismine nõrgeneb, ka wäheneb teraw nägemine.

Nikotiin mõjub ka fuguorganide tege-wuse pääle. Eriti kahjulik on suitsetamine naisterahwastele. Nikotiin mõjub naiste-rahwa fuguorganide — munafarjade — pääle, mis on lähedalt feotud prima rahu-dega: jellepärast kaotawad suitsetajad naiste-rahwad laste im-tamise wõimaluse, kuna neil piim ära kaob.

Kõigest ütelnimetatust on näha, kui kah-julikult mõjub suitsetamine inimese orga-nismi pääle. Seepärast tuleb selle pake wastu tõhhi mõistlust alata.

See mõistus peab saama ühisfendlikuks. Eriti kahjulikult mõjub suitsetamine laste pääle, kelle organism ei ole juutnud veel täieft wäja kasvada.

Sellepärast tuleb päätähefpanu pöörata suitsetawate laste pääle, neid katjuda hoida sellest pakeft. On see pake fõrd harjumus-jeft jaanud, siis on raske sellest wabaneda ja see teeb oma töö — häwita inimese terwist.

D. U.

Leningradi teated.

Maksu alandamine elektritarwitamise eest.

Tööstusbüroo finnitab uue tariifi elektrijõu tarwitamise eest, mida antakse „Elektro-tori“ poolt.

1. aprillist pääle maksab fuurtööstus tehniliseks otstarbeks minema elektriennergia eest 5—7 kop. kilowatt-tunnist (endise 8 kop. asemel), weewärf — 6 kop. (end. 7 ja poole ja 8 kop. asemel), tramwai — 5 kop. (end. 6 kop. asemel), feifmine riigistööstus — 7½—9½ kop. (end. 10—11 kop.), wäifetööstus — 9 ja pool kuni 11 ja pool kop. (end. 12—13 kop.), eratööstus — 16—18 kop. (end. 18—20 kop.).

Kergendatud tingimistel antakse elektriennergia Sempafinole, Goshinole, riitlikule filarmooniale, Konfervatooriumile ja firtufele. — 30 kop. kilowatt-tunni eest (end. 50—60 kop. asemel), raiooni nõu-fogude kinematograafidele — 50 kop. eest (end. 1 r. 10 kop. asemel), teistele kinematograafidele — 70 kop. (end. 1 r. 10 kop. asemel). Kooperatiivid, päewapildifojad, maksulised erahaigemajad, ambulatooriumid ja habemeajamise tööstojad maksawad 60 kop. kilowatt-tunnist (end. 1 r. 10 kop. asemel), aga fõif kaupluse ajutus-fed, klubid, õllepoed, lõbusufkofjad, era restoraanid — 80 kop. (end. 1 r. 10 kop. asemel), fuuremate wäliste reklaamide päält — 30 kop. (end. 60 kop. asemel).

Trahw mitte õigel ajal maksmise eest määrati: kofe nädala mõõdumise järele töös-tusetteiwõtetel — pool protf., eraforterite kolme nädala hiljaksjäämise eest — 1 protf., faubanduslikkudele ettemõtetel ühe nädala mõõdumise järele — poolteist protf.

Timutate Eesti.

Tälle protfess.

Omajal fuluti tarwitajate ühisuse kauplus, mis asus „Tööliste Majas“ ning arreteeeriti kaupluse ärijuht Alef-sander Brass, raamatupidaja Ernst Wint-ter, ühisuse juhatusse liige August Järw ja kassapidaja Olga Reimjon. Neid kõiki fiiidistati pörandaluselt organisatsioonist ofawõtmises ja leudlehtede laialisatimises organisatsioonidele. Waatamata, et fiiidistajaks olid ainult nuhid Rapsta ja Eisner, mõisteti fõif kaebelufed fiiidlasteks ja määrati kõigile ühesugune karistus — 8 aastat sunnitööd.

Wõimumehed raha nurumas.

Wälisminister R. Pušta ja rahaminister E. Sepp on Genfi fõitnud, kus Rahwasteliidu rahanduskomisjoni aru-tustel olewat Eestiis käinime Rahwaste-liidu liikmete aruanne laenuandmise wõimalustest Eesti.

Liitlaste jootraha Gesti.

1. jaanuaril 1925 a. wõlgnes Gesti: Ameerikale 18.370.704 dollari, Prantluse walitfufele 3.718.994 franki, Inglismaale 251.681 naelfterlingi ja Daanile 463.930 krooni.

Pääle ametliku wõla nõuab Inglismaa Gesti käest weel 1918—19 a. antud toetuse eest 1.027.000 naelfterlingi. Gesti kodanlik ajakirjandus on selle üle õige wiha ning tähendab, et enamlaste wastu wõitlemine olewat ifka ülbine asi ja kulub pidawat ifka sõbralifelt oma wahel ära jagama. Niiid aga tahawad liitlastel kõik kulud Gesti pääle weeretada.

Ruudas demokraatlik kohus ette- wõtjaid karistab.

Marwa wana raudentefilla lõhtumise juures ei wõtnud lõhtujad tarwilift ette-
waatuse abinõusid tarwitufele ning fild wajuus wette, kusjuures kümmekond töölifit fergefti ja kolm raftefti wigastada fald. Et tõigil filmapaistew oli, et fiiu ettewõtjate läbi teffinud, fiiis anti nad kohtu alla. 3. märtil oli kohus, kes Gernitfi ja Denneri fiiuüblafefte tunnistafte ning neid trahwis 2.000 (loe kahetuhande) margaga (umbes 10 rubla). Nii odaw on fiiis töölifite fandidamine — teffmifelt ainult 50 fop. „nina“ päält!

Mille eest demokraatlik kohus kahet- fals aastaks sunnitööle mõistab.

Bwl.“ kirjutab:

„1924 a. augustiflul hakkafid mõned afu-
tufed, erafiftud, ajalehtede toimetufed jne. posti faidu ümbriffude fies faadetawaid kommuniifti pörandalufeid lendefti „Kommuniift“ nr. 3 faama. Siljem aga fel-
guis, et peaeagu üle riigi kõik wallawalit-
fufed, feitsfondlifed organiftifoonid, fir-
mad, afutufed, õpetajad ja paljud üffitufed
ifitufd famal teel posti faidu ümbriffufes
adresfi järele faawad. Niijugufed faadetif-
jed tulid faatjatele täefsti teadmata ifiku
poolt. Kõif faadetifed on ümbriffudel ole-
wate postitemplitte järele Tallinnas posti
pandud ja ainult kahetugufe käefirjaga fir-
jutatud adresfid pääl. Sarnafel kombel
faadetawate kommuniiftifite lendeftede faa-
tefoha üle teadete kogumifel faadi andmeid,
et nende faatjateks on pääasjalifult Tal-
linnas Kõhu tän. 11—17 elufjewad Marie
Bukfi ja Gustaw Anfi, kes neid lendefti
pörandalufest tegelafest selleks otstar-
beks faawad ja ümbriffufes posti faidu
laiali faadawad.

Mõlema tegewufe kohta kommuniiftifes
organiftifoonis oli kaifsepolitifeil waremalt
andmeid.

Marie Bukfi oli Gestiama töörahwa par-
tei ja fama partei Tallinna ojaonna noorte
kommififioni liige, toidu- ja maitseainete ühi-
fufe naiskommififioni liige ja kommuniiftifise
firjandufe fihutuskommififioni liige. Oli faa-
mat aega kommuniiftifile woolu kawat-
mife alal tegew olnud — töörahwa ühife
wäerinnu platwormil afuwatesfe organifti-
fifoonidesfe liifmete juurefutimifil ja kom-
muniiftifiste fihuliste ja Gestiis maksuwa riig-
gifforra wastu afiitawate kõnede pidamifega.

Mõõdunud juwel oli ta määratud organi-
feerimife kommififioni, mififugufe kommififioni
üllesanne on noorte organiftifoonide ellu-
futumifine linnas ja maakonnas üle riigi,
mif jatkafid fultufd üle-eestimaalife töölif-
ühifufe ülbifidu ja Gestiama töörahwa
partei noorte kommififionide tegewuf.

Gustaw Anfi p. Anfi oli Gestiama
töörahwa partei ja fama partei Tallinna
ojaonna noorte kommififioni liige, Tallinna
toidu- ja maitseainete teenijate ühifufe
noorte kommififioni ja töölifste kehafultuuri
arendamife felfi „Geltwagi“ liige. Tegi
agedat fihutusfööd noorte hulgas mõttes
ja fihiga, et noorte organiftifoonid faaks
wõimalifult hulgafisteks moodustatud ja
neid selleks organifeerida, et niifugufe or-
ganifeeritufd jõuga tarwilifel korral Gestiis
riigipöwet wõib ette wõtta.

Bukfi korterifit leiti läbiotfufimife igafuguf
kommuniiftifit, riigiwastafife fihuga firjan-
duft ja kaks firjaümbriffu adresfidega.

Anfi korterifit leiti muu feas kommuniifti-
line lendeft nr. 3, 11 ekfemplaari lendefti
„Marwa proletaarlastele“ fchapirografi pääl
paljundatud ja igafuguf riigiwastafife fi-
fuga firjanduf.

Kaitsepolitifei poolt tehti kindlaks, et ma-
fondades laiali laotatud ümbriffud pöran-
dalufte lendeftedega famafugufed on kui
Marie Bukfi juureft läbiotfufimifil leitufd
arafaatmata firjaümbriffud päälekirjutatud
adresfidega ja postmarkidega.

Marie Bukfi ei ole läinud korda tabada,
fuid tema kohta on tagaotfufimine korraldatuf.

Wastufufele wõetufd ja eeluurimifil üle-
kuulatufd Gustaw Anfi ennaft mifleski
fiiidi ei tunnistanud, feletades, et tema
kommuniiftifes parteis tegutsenufd ei ole.

Sõjaringkonnakohus mõistis Anfi 8
aastaks sunnitööle.

Teadus ja tehnika.

Elekter koduses elus Väanes

Elektrijaamad pole küllalafelt ühetaja-
felt koormatud ja on üpris hufitufd
energia tarwitajate leidmifelt tundidel, kus
ülbife jaama energiat nõrgalt tarwitataffe.

Kodusel elus wõime leida palju wõi-
maifit, kuidas fafutada elektri energiat,
fiiis kui pole tarwis fultutada woolu wal-
gustufe pääle. Pääle walgufe wõib elektri
energiat tarwitada fõõgi feetmifeks ja
foendamifeks, tubade foristufeks, pefu pef-
mifeks, õmblufmafina ringiajamifeks jne.

Muidugi selle hinna eest, mida annab
jaam walgustufeks, farnafelt fõõjufe ja
jõu tarwitamine po'eks kuigi fafulif. Kuid
jaamad wõiwad farnafte afjade pääle
energiat palju odawamalt anda — ning
fiiil, kus fee wõimalif, muutufd elekter pere-
naife paremaks abimeheks.

Seefarais laiati on lagunenufd elektri
tarwitamine kodusel elus Kanaadas, Hel-
weetfias, Norramaal, kus elektri energia
hind weefjõu tarwitamife tõttu õige madal.

Kanaadas on elektri energia hind nii-
wõrd madal, et 20 fopifu eest wõib fõõ-
jendada juufelotfufimife tange, umbes 200
tundi, õhupuhafajat — 40 tundi, elektri
triifrauda umbes 6 tundi, fõõgiwalmiti-
tufe pliiat — umbes 2½ tundi.

Helweetfias, iga 10 inimefe
pääle on üks elektri triifraud. 200.000
majapidamifit tarwitawad elektrifjõudu
fõõgifeetmifeks, pääasjalifult külades, felfi
linnades tarwitataffe laiati gaafifööde.
Niijama leiawad fiiil laiati tarwitamifit
weefoendamife abinõud fõõfetel. Ülbifelt
aga tarwitataffe Helweetfia kodusel maja-
pidamifeks fõõgi energifit, mif jaamafit
faadafse, pool walgustufe pääle, teine
pool aga muu afjade pääle.

Elektri energia tariifide fiiiteem R o r
r a s fiiinib elektrijaama abonente ife ot-
fima wiififid, kuidas elektri energiat roh-
kem arafafutada. Jaamaga arwete dien-
damifeks tarwitataffe energia hulga mõõ-
mifeks mitte woolumõõtjate, waid woolu-
jõu piirajat. Abonent teatab palju woolu
ta ära tarwitab, ning temale feataffe ülles
farnane abinõu, mif fatesfjab woolu, kui
fotfufepitufd määrani jõutafse. Jaamale
mafetafse ainult selle määr eest teatud
kindlatfääratud fuma, waatamata selle
pääle kui fua aega tarwitati woolu.

Nii näitufeks, kui abonentil on omas
korteris üllesfeatud 100 wolbi juures
kümm 25 künnlafit lampi ja kui neel
lambid ühel ja famal ajal põlewad, fiiis
nõuawad nad ligi 2½ amperi jõulifit
woolu. Ja kui nüüd abonentile feataffe
ülles piirajat, fiiis mafjab Dstos, Norra-
maa päälinnas, tema tarwitatud wool um-
bes 18 rubla. Selle juures on ükfõif
faua aega ta oma lampe põletab. Arufaa-
damalt on fiiis fafulifum hafata tarwitama
elektrifjoendamife abinõusid (teefannu, plii-
tat jne.) neil tundidel, kus oja lampe wal-
gustawad, teine oja tegerufeta feifafad.

Mõlemil ffordabel faab ta mafjufat elektri-
energiat oma riiftadele. Jaam ei faota
feelabi mitte midagi, felfi ta tarwitab ef-
tefs mafjufat fiiiteainet (wett) jo teifeks on
tariifi neel fufud juba fifejewifud waremalt.

Kuid tegelitus elus abonent, kes ära-
harjub tarwitama elektri energiat foenda-
mifeks, järgmifel aastal tingimata muret-
fep rohkem farnafeid abinõusid ja nõuab
juba jaamalt rohkem woolu.

Elektriga kiiimine pole Norras mitte
igalpool ühefugufelt laiati lagunenufd. Teda
tarwitataffe ifeefarais neis kohtades, kus
on maksmas odaw tariif.

Kuid fõõgi oimas on üks linn, kus elek-
triga kiiimine ühifondlifufes majades ja
korterites on waga laiati lagunenufd. See
linn on Amfterdam, Hollandis. Siin tõe-
taffe elektriga: fõõlimajafid, haigemajafid,
firifufid, korterifit.

Nullifia liifumifit reguleeritafse woolu
abil. kaupmees foendab temaga jalgu ja
foendab teewett pliiat pääl, mif tema
kauplufe fõõwale fõõmitteele ehitatud. Sar-
nase nullifia pliiat põletamine mafjab tun-
nis fõõgest 1—1½ fopifat.

Faasti korraldatufd odaw tariif Amster-
damis parandas jaama töõtingimifit. Meie
oleme kindlas arwamifeks, et kui feda tar-
witufele wõtame fa meie fiiin Leningradis,
fiiis wõime lähemal ajal tarwitama hafata
elektri energiat fa muudeks kodusfeks tar-
beteks.

J. R.

Uus majade kütmise wiis.

Praegufe aja auruelektri jaamade ühefs
pahaks fiiifeks on nende nõrt fõõjufe ära-
fafutamine kiiifeks, mif selleks arafufutata-
tufd. See mittefõõmitaw afjaolu pööras
juba ammu oma pääle eriteadlaste tähele-
panu.

Leningradi elektrijaamad fafutawad ära
tarwitawafit kiiifeks fõõgest ligi 12%, pa-
remates elektrijaamades fee proffent ei
ulata üle 21. Fõõjus faob ära fateldes,
aurutorudes, turbiinides, generaatofites ja
fõõge fiiurem oja (55%) fondensaatorites.

Kondenfaator, nii kui teada, muudab
jahutawa wee abil turbiinifit wäljatõõtatufd
auru weeks, kus ta uuefti fatlafse tagafi
juhifatse ja uuefti aurufs ümberfõõtatufse,
fufi jällegi turbiini tagafi jõuab. Uuema
ehitufewiifiga turbiinides fafulifu tege-
wufe koeffiifient on tuntawalt fõõgem, fuid
mitte niifõrd, et wõiks arafafutufd faada
n. n. warjatufd fõõjus, mif muudab wee
aurufs, ilma et feda protfessi fõõjufemõõ-
jaga ülbife näha oleks.

3-as riigi elektrijaamas Leningradis,
faob kondensaatoris ära 50% fõõgi põle-
tatufd mafutufit, mifliif fiiil fultataffe ülbife
1.200.000 puuda. Järjelifult wee foen-
damife pääle, mif kondensaatoris turbiinifit
tulewat auru jahutab, fultataffe umbes
600.000 puuda mafutufi. Ring et fama
fiiite fadumine tuleb ette fa teifstes ja-
maades, fiiis ülbifelt faotawad Leningradi
elektrijaamad 6.000.000 puuda kiiitema-
terjaali ühes aastaks. Raotuf on tõepoo-
lelt waga fuur ja et feda praegufel korral
tehniliste rafkufte tõttu ei faa ümberfõõ-
tada elektrienegifaks, fiiis ifeenefelt tõufeb
ülles mõtte, fauiada feda kiiimifeks.

Prof. W. W. Dmitrijew ja 3. elektri-
jaama infener L. L. Giiñher leidfid wälja-
fiiitufte sellest oluforraft. Nad tõõtafid
projekti, miflega faawatfjwad muuta 3-dat
elektrijaama fõõjufe-elektrijaamaks. Selleks
on tingimata waga wee temperatuuri, mif
fondensaatoris auruf jahutab, tõõta fufi
90%. See on tehnilifelt wõimalif ning
fellejärele antafse fiiis ifeefaralife pumpade
abil erilife torufsifeade faidu tuline
weft elumajadesfe.

Projektiis nähafse ette, eefikatt afuda
nende majade kiiimifefe, mifles on täelifes
korras weefiite fifejefade. Neid fifejef-
adeid wõib waga wäifefte kuludega ühen-
dada ülbife foendamife wõrguga. 3-da
elektrijaama raiooni piiirkonnas (raadufs
2 wersta) on farnafeid majafid 32. Nende
kiiimifeks waga üllespanna 3 magiftraali:
1) Sennoi, 2) Sagorodnõi ja 3) Teatral-
naja pääle. Kõigi kolme magiftraali hind
arwataffe 600 000 rublani. Tähendatud
32 maja fultutawad iga aastat 14.352
tonni kiiit, mif mafkma tuleb niifama
ligi 600.000 rubla. Projektiis nähafse
ette fiiite pääle iga aastat fultutada 580
tuh. rubla. Seda faadafse elektrijaama
läbi ning fiiiljuures on wõimalif faada
weel 4.000.000 fufowatt-tundi energiat.
Selle energia hind arwataffe fa 300.000
rublani 3-das elektrijaamas. Tähendab
lõpu fõõfufwõttes, majade kiiimine tuleb
mafama poole odawamalt kui praegufel
ajal. Efimefte tõõde järjekorras tahetafse
arafafutada ainult 1½ jaamaf. Jaama
täelif fifejefade ümbermuutmifine hoiab
fõõfu iga aastat 1½ miljoni rubla. Pääle
selle kui 30 maja lähel fõõjufejaama kii-
mife alla, fiiis wabanewad igapäew 30
fiiit fõõhale toimetawat wagunit ning
Leningradi elanifud wabanewad uulifjal
weetawafit fa kodus hafwasti põlewafit
kiiwifõe tolmuf.

Juba 1. nowembril afuti 3-da elektri-
jaama ümberehitatus fifejefade kiiitemärgi
eksploateerimifele. Efimefte fafse tulift
wett anda jaamaf 200 meetrit faugel afu-
wafse majafse Fontanka nr. 196, andis
häid tagajärgi. Selguf, et tulife wee
edafifandmifine jaama fõõge faugema piiirkonna
alla fuulufwafse majafse, faotab tee pääl
fõõgest 1—2 kraadi fõõjufest. Wagafse
ilma ajal peab wett, mif lähel läbi fon-
denfaatori, foendama fufi 60°, külmade
ajal aga on ferge tõõta weetemperatuuri
90 fraadini.

Efimefte fafse faatawad tagajärjed luba-
fid weefiitet fifejewiia fa lähedal afuwates
faunades. Lähemal ehitufetõõde fefoonil
fõõjufe edafifandmife magiftraal pannafse
paigale fõõgi linna tuletõrje piiirkonnas.

Elektrijaama auruf arafafutamine fõõjufe
edafifandmifeks on efimefeks fafseks, mif
toimetatud Rõufogude Wabariigis. Wäl-
jamaal hafati jaamade fõõjufit fafutama
aastat 15 tagafi, Ameerikas weel ware-

mal. Ameerikas loetatfe üle 300 ühifufe,
kes eksploateerimad farnafeid jaamafid.
Detroitis afub üks fiiuremateft jaamafest.
Ta foendab 1.500 abonenti, kusjuures ta
fifejefade torude piffus ulatab 28 wer-
stani.

G. G.

Witmesugust.

Krahwi matus.

(Krahw Gurjewi järeljäänud paberitefti).

1865 aastat dettembriflul furi üks waene
krahw, fel ei olnud omal majagi waid
elas üüriforteris. Ta elas „waeftel“, furi
„fehwal“ ja maeti maha „lihtfalt“. Selle
waeft krahwi, nimega Gurjewi matufe
kulude üle murti faunis palju pääd, felfi
et tema lefel puundus selleks raha. Krahw
Gurjewi perefonna fifeftufel oli ta pajuf.
Selle matufe arwe õiendas wiimafks teegi
krahw wõi wüfrit Rjubomirski. See fõif
ei ole hufitaw, fuid hufitaw on nimeft
fee „lihtne“ arwefe, mida meie fiiin waat-
leme.

Pääle furma oli tarwis furnufeha pe-
feda ja selleks oli tarwis:

1 pefufaus ühes-fruufiga	1 rbl. 10 fop.
1 pefufaim	1 „ —
1 tüft liimriiet	— „ 30 „

Kõffu 2 rbl. 40 fop.

Oli furnu pefitud fiiis oli waga puufarf,
mif oli tehtuf tamme puufst, fefst tinaga
faetufd ja selle kohafelt faunistatufd.

See puufarf maffis	175 r. —
Ulus puuf. alla furnufambr.	15 „ —
Waiba riiet puuf. alla 20 arsf.	— „ —
Ruldset glafee riiet	200 „ —
25 arsfinat gaasriiet	50 „ —
21 arsf. domifaton riiet	6 „ 30
4 nuppu	4 „ —
Tõõ paff	3 „ —

Seega maffis waip 263 r. 30 f.

Surnufambri ehtimine musta riidega	280 r. —
10 perefonna wapi furnuf.	30 „ —
92 wahafiiinalt furnuf.	22 „ 40
Papile furnu palwe eest	50 „ —
Laulufoorile palwe alguslaul- mife eest	100 „ —
Ulfefhojdiale laenatud fuue eest	5 „ —
Müffid ulfefhojdiatele	17 „ —
Rindad	1 „ 25
Woorimeeftele	78 „ —

Nüüd oli waga furnu firifu wiia ja fiiin
olid järgmifed kulud:

Puufärgi aluf firifufse	15 r. —
Ririfu ehtimine falewiga	21 „ —
Ririfu walgufst küünaldegaga	400 „ —
Leina riiid firifu küünla jal- gade ümber	8 „ —

Atlas froom	2 „ —
6 wäifefte perefonna wappi	18 „ —
1 fuur perefonna wapp	15 „ —
Siidi padjad aumärkide jaoks	50 „ —
Laenatud aumärkide eest	12 „ —
Laenatud aumärk. lintide eest	8 „ —

Tõõla ja tema riidega ilus- tufe eest (10 arsf. falewit)	70 „ —
Kuufe ofte eest	10 „ —
6 hobufst ja fufter leina riiis	35 „ —
40 inimeft leina riiis	50 „ —
4 teenrit baldahiiniga	8 „ —
3 teearit fuure wapiga	6 „ —
1 ulfefhojdiale, kes tuli firifu	3 „ —

56 alamohwitferile	28 „ —
320 foldatle	80 „ —
75 muufikandile	37 „ 50
6 fuurtüfifwäe alamohwitferile	6 „ —
46 fuurtüfifwäe foldatle	11 „ —
Puufärgi kandjatele	5 „ —
Sandarmitele	3 „ —
Alamatele politifeinifufdele	5 „ —

Seega fai furnu firifu, fuid firifuft fur- nuatjale, wiimane tõi järgmifed kulud efile:	
Tõõl ühes kahel baldahiiniga	120 r. —
6 hobufst leinarüis	30 „ —
4 tallipoiifit	8 „ —
16 künnlafandjat	40 „ —
11 inimeft leinarüis, wõõ- dega üle õla	33 „ —

Ulfefhojdiale, kes läks furnu- atjale	3 „ —
Seefaralifed leinajad leinarüis	10 „ —
2 inimeft baldahiinide juure	2 „ 50
1 alamohwitfer	3 „ —
12 foldatit	18 „ —

Tõõlad pappidele ja teifstele waimulifufdele	6 „ 60
Snimefte wälimufe ilufufeks juufelõifajatele	15 „ —
Dõfipi (toapoiifit) fulud	2 „ 40
Faua plats maffis	300 „ —

Haua ehtimine	200 " —
Haua kaevamine	37 " —
Niie puustlõike allalahtimiseks	4 " —
Enimestele, kes olid haua juures	8 " 50
Palve haua juures	7 " 60
Veina müügid ja kindad	15 " 25
2 leina kassulat	60 " —

Päale selle oli veel kulusid:

400 kutselirja	36 r. —
Edunäidised 25 inimesele:	

- 1 last õlut,
- 20 pudelit mõdu,
- 5 seltsi kala ja muud toidu kraami,
- 6 teenri palkamine,
- 2 kotta palkamine.

Kokku

43 pudelit mitmesugust viina	44 " —
------------------------------	--------

Päale selle jootrahad:

3 riiginõutogu kurjeerile	15 " —
4 riiginõutogu wahile	12 " —

Papidele makseti järgmisel määral:

Mitropoliidile	400 " —
2 arhimantriidile	50 " —
2 ipodiotoonile	20 " —
2 teletnikule	6 " —
3 pühamehele	15 " —
25 lauljale	40 " —
neile 8 tõlda	16 " —

Hoovi protodiakon Wera-

schaginile

Protojerei Sawromawile

Preester Fortunatowile

Preester Feswitšile

Diafon Protodionowile

4 diakonile, kes olid hingepalwe

lugemise juures

Diafon Swanowile

Diafon Krasnowile

Preester Borowile

4 kirikuhäile

Kaasani kiriku preestrile Mo-

roschkinile

Zijaki kiriku protodiakonile

Oboleskile

Protojerei Pomonowile

Proobraschenski kiriku protoje-

reile Poranjelowile

Temale haua koralbuse eest

ja kiriku walgustuse eest

Alamale preestrile

2 jalmilauljale

Kirikuhäile

40-päewa mälestuse pidamise

eest: Samsonowski kirikule

Proobraschenski kirikule

200 " —

200 " —

Kulusid oli seega kokku 5017 rubl. 30 k.

Kas kõik kulud siia ülesse mõetud, või õige-

mini, rikaate sugulaste õlgadele weeretati,

on mõimata wanadest paberitest ära arwata,

kuid mõis arwata, et mõned kulud, nagu

lehe leinariided jne., ei ole siia juure arwatud.

Alma pitkema seletusega mõis iga aru-

saaja talupoeg ja tööline siit järeldada, miks

papid nii wihased Otkoobripõrde üle olid,

mis lubas mätta, ilma et papid sellest matti

saaks. Selle waeje krahwi matusekuludest

langes õige juur osa kiriku ja tema teen-

rite rüppe (nii mõttis oma osa kirik iga

urnu päält). Nii oli lugu krahwiga, aga

ega tööliste lejel parem olnud, anna papile

kas või wiimane jätk seljast.

Matusekulude arwelehelts ära kirjutanud

W. E.

Teadaanded.

Pühapäeval, 22. märtil korraldab Haridusmaja ekskursiooni terwishoiu muuseumi. Oshawott 10 kop. Kõiklõgumine kell 1 Haridusmajasse ehk kell 2 Kõiklõgumise ja Proletkultu muuseumi. Kõiklõgumise tahtjad peawad endid ennem registreerima Haridusmaja kantseleis.

Haridusmaja teatri harjutuste järjekord.

Pühapäeval, 22. märtil.

Kella 1/211—1/212 Häälpaneku kursus.

" 1/21—1/22 Kõiklõgumise kursus.

Esmaspäeval, 23. märtil.

Kell 8 „Majas-inimene“.

(Mõneda palutakse kõigil teatri (näi-

teringi) liigetel).

Teisipäeval, 24. märtil.

Kell 1/29 „Kõiklõgumise“ 3. ja 4. waatus.

Kolmapäeval, 25. märtil.

Kell 1/29 „Kõiklõgumise“.

Wast. instruktor-organisaator.

Pet. Wiib. poole Eesti tööliste klubi näitem. harjutused:

Esmaspäeval, 23., kella 10.30, 25. ja

reedel, 27. märtil, kell 8 õhtul „Kõiklõgumise“.

Organisaator.

Juriidiline abi.

Küsimus nr. 81. Kas on sel pereme-
hel ehk õigem nimetada kullat õigus wae-
semalt inimeselt jeda maalappi ära wõtta,
mis tema käes juba mitmed aastad ha-
rida olnud. Peremehel omal on 90 tiinu
ja pool maad sejab peaaegu tarwitamata.

Wastus: Keegi ei tohi ära wõtta maa-
tarwitamise õigust ilma kohtu otsusega
(maa komisjonita). Selleks, et kindlaks
määrata, ja kaasaadada kohtu asjade aru-
tamisel, on tarwilik enam täpsemalt tea-
tada, nõudmise põhjused ja teised tingi-
mused.

Küsimus nr. 82. Sündisin Gesti maal
ja elasin isa juures kuni 1914 aastani.
Päale isa surma 1921 a. jagati warandus
wendade ja õdede wahel ära. Wennad lu-
basid ühe osa sellest warandusest kirjateel
minule. Kas on minul õigus Nõukogu —
Gesti lepingu põhjal kätte saada oma osa
raha näol ning jeda nõuda siia Nõukogu-
Wenemaale. Kelle kaudu ja kuidas jeda
läbi wiia?

Wastus: Selleks, et saada osa waran-
dusest, on teil tarwis notaariuse juures
teha usalduskirji kohtu asja läbiwiimiseks
ja rahajamamiseks kellegi Gesti maa adwo-
kaadi nime päale. See usalduskirji tuleb
arstiimutada välisajade rahwakommis-
sariaadis ja Gesti konsulaadis. Teie õiguse
saamiseks warandusest ripub ära Gesti maa
kohtu ja seadustest.

Küsimus nr. 83. Meesterahwad ja
naisterahwad on üheõiguslised. Korraga
läheb naine wabatahtlikult mehe juurest
ära ja mehele mõistetakse lapse kaswata-
mine. On see õigus?

Wastus: Kodanlikulise seadustekogu
punkt 162 põhjal laste ülewõlpidami-
ne wanemate pääl ühetalolisel. Need
wanemad kelle juures ei ole last waid
laps on teise wanema juures on kohusta-
tud ehitada lapse ülewõlpidamiseks maksma
wastawat rahalist summat.

Küsimus nr. 84. Olen põllumees.
maad on ostupaberite ja 1923 a. mõdt-
mise plaani järele üldse 49,83 tiinu. Sel-
lest summast on aiamaad 1,26 tiinu ma-
jätud jõe 1,50 tiinu kinnimaad 9,90
tiinu, soosheinamaad. Karjamaad — 11,71
tiinu. Seega üldse kõlbuliku maad 31,18
tiinu. Kõlbmata maad on: teede all 1,30
tiinu, ehituste all 0,12 tiinu, kraawide
ja aegade all 0,42 tiinu kofu 1,84 tiinu.
Metja ja wõjude all — 16,81 tiinu. Kün-
nimaast on 1 tiin, seemne ristitkeina ja
kaks tiinu ristitkeina jõe.

Loomi on: üks hobune ja kolm lehma.

Bere on 9 inim. — tödwoimulisi 2,
tödwoimetuid 7 inim. Matju järf on wal-
las 9., meie ajunduse on määratu 3.
järgu alla.

Wastus: Põllumajanduse matju juu-
ruse määr 13,78 tiinu päält on õige. 3.
järgu maks teeb wälja 47 rubla 08 kop.

Küsimus nr. 85. Kuidas on asjad ko-
haliise tahtsusega metjade tagasiandmise
talupoegadele ja kas on minul lootust üle-
wal nimetatud metja ja wõju all olewat
pinda kõige jään pääl kaswama materjaa-
liga oma tarwitada saada kui mainitud
metja kahelt poolt talupoegade metjad pii-
rawad, kuna ülejäänud kahelt küljest minu
kinni ja heinamaa piirab?

Wastus: Gimefes järjekorras on metja
saamine, ja tarwitamine kindlustatud kila
kogukonnale, mis kinnitatud kubermangu
maa walituse poolt, ja metja kodelsi punkt
nr. 7 põhjal wõiwad metja maaalad an-
tut saada ka eraiisikutele tarwitamiseks
neil juhtumistel, kui mets on talupoja
käes tarwitusel olewal krundil ja aast. metja
juurekasw ei ole suurem, kui jeda majapida-
mise tarwituste rahuldamiseks tarwis läheb
(§ 7 instruktsion H. K. 3. ot 1 febr. 1924 g.).

Küsimus nr. 86. Meie soowime omal
kulul ehitada kooli ja rahwamaja. Maa
mida jels eesmärgiks wälja eraldati anti
Dno walla nõukogu poolt eraiisikule tartwi-
tada, põhjendades, et see maa oli juba
1921 aastal kohalistele talupoegadele an-
tud. Nii maatükki walla nõukogu meile ei
andnud. Kuhu tuleb pöörata maa saa-
miseks.

Wastus: Kui walla nõukogu ei astu-
nud mingisuguseid samme teile uue maa
wäljaeraldamiseks ehk ei toiminud õieti
siis andke teadaanne maa saamiseks kreisi
täidejaatwa komiteele siise.

Küsimus nr. 87. Kuulujuttude järele
on kuulda, et Trotski kreisi talupojad on
wabastatud põllumajanduslikust matjast
30 protsenti. Kas on see õige? Kui on,
siis mis teha sel juhul, kui mõned talu-
pojad on maksnud põllumajandusliku
matju määra järele. Kust nõuda tagasi see
30 protsenti, mis rohkem makstud.

Wastus: 30 protsenti põllumajandusli-
kust matjast eraldi igat majapidamist ei
wabastata, jamaft määrust ei ole.

On kergendused põllumajanduslikust mat-
jus kollektiiv-majapidamistele, artellidele
jne. ning matju wähenemine neile wõib
siindida isegi 50—100 protsendini tol ju-
husel, kui majapidamine on eestujulit
ümbruskonnas ja seegi määratse kindlaks
kohalistes maaosakondades.

Küsimus nr. 88. Tahame metja puhas-
tada heinamaa jaoks, selleks on aga waja
laenu. Kust wõib laenu jelle eesmärgiks
saada ja misjagustel tingimustel.

Wastus: Laenu wõib saada kohalistelt
kreedit-ühisustelt; kui kohal jamaft ühijust
ei ole, siis pöörake Riikwa kreedit-ühijuse
poole abi saamiseks. Üldse on tarwilik kü-
simuses enam täpsemalt näidata, kui palju
laenu soowite, kuu aja päale jne.

Küsimus nr. 89. Kust peame meie talu-
pojad abi saama. Meil on auru-rehepetu-
masin. On aga rikked, remonteerimiseks
jõudu ei ole.

Wastus: Selles asjas pöörake kohaliku
kreedit-ühijuse poole, laenu saamiseks. Kui
kohal ei ole, siis need, kes elawad Leni-
gradi kubermangus, pöörake riigi põllu-
majanduse pank. (Italjanskaja nr. 8, Le-
ningrad).

Küsimus nr. 90. Meie ajundusel on
ühine nõu willa-kraajimise ja ketramise
tööstust weel joul kaima panna wõimalikult
wäiksel mõdul. Palju tulewad niijugused
masinad wäljamaalt ostes maksma? Kas
annab walituse niijuguse ettewõtte päale
kooperatiivide kaudu laenu.

Wastus: On olemas ainult üks willa-
kraajimise masin, kodukäsitöö oma, ja
maksab 275 rubla, kofe aramates. Teisi
jamaft masinaid praegu üldse saadawal
ei ole. Wähemal ajal saadakse partii „His-
carts“ atru.

(Госсельсклад, пр. Володарского № 35).

Küsimus nr. 91. Misjaguseid Soome-
keele ajalehti antakse wälja Nõukogude
Wenemaal? Kui palju ja kus neid wälja
antakse. Päewalehe ja nädalalehe tellimise
hind ja täielik adresse. Kas on wõimalik
proowinumbrisi saada?

Wastus: Leningradis ilmub kolm korda
nädalas Soome ajaleht „Wapaus.“ Üksi-
kult tellides maksab kuus 50 kop. Kolle-
ktiivset — 40 kop. Proowinumbrisi wõib
saada:

Adress: Ленинград, ул. Красных Зорь,
дом 26/28, кв. 2.

Päale selle ilmub weel Karjala waba-
riigis „Yhnenen Karjala“ ja „Karjalan
Maamies.“ Gsimene ilmub kolm korda
nädalas, kollektiivset ja üksikult tellides
50 kop. kuus. Teine ilmub kord nädalas,
kollektiivset ja üksikult tellides — 20 kop.
kuus.

Adress: Карельская Автономная Совет-
ская Республика, гор. Петрозаводск, Пу-
шкинская, дом № 8.

Küsimus nr. 92. Kas on praegu N.
Wenemaal saada wärf jagasid ja tjalu-
kaid. Kui on, siis kui palju maksawad.

Wastus: Sarnaseid praegu saadawal
ei ole.

Küsimus nr. 93. Kas wõib ringimuu-
sika riistade kauplustest saada orkestri muu-
sika riistu. Misjagustel tingimustel kui
osta kollektiivset. Kende hind?

Wastus: Riigi muusika riistade kaup-
lustest on saadawal 2 kuu järelmakju päale.
50 protsenti tuleb kofe üldsummast ära-
makssta, ülejäänud osa wekslites. Siinad
eraldi:

Kornett B.	— 95 rubl.
Safun . B.	— 120 "
" E.s.	— 120 "
Alt . . E.s.	— 160 "
Tenor . B.	— 180 "
Bariton B.	— 260 "

Safun . B. — 300 "

Safun . E.s. — 280 "

Suur trumm — 80 kuni 120 rubl., wäite
trumm — 50—75 rubl. talbrefud — 25,
50 ja 100 rubl., Hlõõte — 50—120 rubl.,
klarnett — 40—102 rubl.

Küsimus nr. 94. Kas on kooliõpetajal
laste käest weel eramaft õigus nõuda kui
ta walituse poolt isegi kindla palga saab.

Wastus: Eramaft õpetamise eest koo-
liõpetajal õigus nõuda ei ole.

Küsimus nr. 95. Astusin wabatahtli-
kult Wõrumaal 5. komm. kiti polku. Niiud
wiibin S. R. W. Liibus. Tahaks Gesti
oma kraami kätte saada. Kas on posti-
kaudu wõimalik toimetada, et tollimatu
matja ei tuleks. Näituseks: 23 a. jaadeti
minule patt nelja naelaline, selle eest nõuti
58 rubla, matjuseuete korrall läts patt
tagasi.

Wastus: Kõit jaadetusel, nii Gesti-
maalt, kui ka Nõukogu Wenemaal Gesti,
kaiwad juba riikide piiride põhimõttel
tollimatu alla.

Täna teatrites:

Aladeem. riiklik ooperi ja baleti teater

«Спящая красавица»

Aladeemiline riiklik drama teater

«Волчья душа».

Aladeemil. riiklik wäite ooperi teater

«Цыганский барон»

Riiklik suur draamateater

„Заговор Императрицы“

Rahwamaja

„Земля горит“

Punane teater.

«Сорогинская ярмарка»

Teater „Юных Зрителей“.

„Похождения Тома Соуера.“

Muusikaline komöödia

„Марича.“

Safasf

„Неповоротная“

Wastutaw toimetaja: A. Treusfeldt.

Wäljandaja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Sm. W. Kingisepa nimeline
Eesti tööliste Haridusmaja.

Pühapäeval, 22. märtil j. a.

Rino:etendus:

„Punased
partisaanid“

(«Красные партизаны»)

Algus kell 7 ja 9 õhtul.

Piletid: klubi liikmetel 30 kop.,

wõõrastel 40 kop., õpil. 25 kop.

Suhatus.

Dr. Grünberg

Wõstani (end.

Snamenst.) uul.

nr. 2, 25. Oktobri

prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastu-

wõtte iga päew kella 9—12 h. m. a kella

4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi.

Praegusaia arstimisabinõud.

Sifilis (914 ja tripper (terawaf. ja

ja t.) krooniline).

Singurgaanide igakülgne arstimine,

Grihaigemaja, siemise, naiste-

siemistamine,

idite, hambad,

kurgu, kõwa, nina- ja jalgahaigused.

Sifilis (606—914), tripper.

Wastuõtte tunnid erialadel hom. f. 9

kuni õh. f. 9. 3. Juuli (end. Sadomaja)

uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31

ja 163-32.

Kusnetski haigemaja Kusnetski

uul. 7, te-

lef. 180—52. Wastuõtte tunnid spetsi-

protsesside ja assistentide poolt kella

10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised wõi-

bid (naisterahwastele ja siemistamine). Ras-

tealgafte järelewa-

sonjult. Muematel met. tamine ja

arsti- Stifilis 606 tripper terawaf. ja

mine. Stifilis 914 tripper kroonil.

Singuwõimetus masf. ja elektrof., ham-

barastim. ja kinnit-

hamb